

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้หลักการจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พ.ศ 2551
2. การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
3. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
4. การหาค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล
5. แผนการจัดการเรียนรู้
6. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน
7. ความพึงพอใจ
8. บริบทโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ
10. กรอบแนวคิดของการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 7) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

หลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น จากการวิจัยติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549 ; สำนักผู้ตรวจราชการติดตามประเมินผล, 2549, สุวิมล ว่องวานิช นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548 ; อ่างในกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นสถานศึกษามีส่วนร่วม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีแนวคิด หลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระ ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังไว้มากทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา การเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ ศิลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคงกล่าวมุ่งเตรียมเด็กเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติ, 2549 : 18) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะ การคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัย ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน เป้าหมายของหลักสูตรใน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาโดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษา เพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติเอกสารหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้ นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา เด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอด แนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา หลักสูตรได้อย่างมั่นใจทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพมีความเป็น เอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการจัด การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยแก้ ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ ระดับชาติจนถึงระดับสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัด การศึกษาทุกรูปแบบ ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม เป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัด หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชนครอบครัว บุคคลต้องร่วมรับผิดชอบโดยร่วมกันทำงานอย่างเป็น ระบบต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของ ชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการ ศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

3. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 3.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 3.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 3.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 3.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ การจัดการเรียนรู้
- 3.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.6 เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตาม อุตสาหกรรมครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

4. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มี ความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้ เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 4.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- 4.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
- 4.3 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
- 4.4 มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย พลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก ทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดคลปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล ความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

5.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม ข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยพลเมืองโลก ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

7. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 7.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
- 7.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์
- 7.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์
- 7.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 7.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
- 7.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
- 7.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 7.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไร ประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน ประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึง การทดสอบระดับเขตพื้นที่ การศึกษา การทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

8. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอน เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ตัวชี้วัดชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นในระดับการศึกษาภาคบังคับ

9. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้

10. องค์ความรู้ทักษะสำคัญและคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร
ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต ศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ

วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จิตวิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะสุนทรีย์ภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพ
 พละนาถัยของตนเองและผู้่อันการป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี
 และทักษะในการดำเนินชีวิตกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

11. คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียน
 เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี
 ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
 ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
 ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
 อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน
 เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มี
 คีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม
 สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น

3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนด้านอาชีพ สามารถปรับตัว ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันเรื่องอาหารและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นกิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารียุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความถึงความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

12. ระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบ โครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตาม บริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปีโดย มีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการดังนี้ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่กำหนด สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมในระดับประถมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและ เกณฑ์การจบหลักสูตรเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลา สำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง ในส่วนกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณะประโยชน์ ระดับประถมศึกษา (ป. 1 – 6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

13. การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตาม ความเหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด การจัดการ เรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะ สำคัญ ให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิดกระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะ จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ /แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์สังเคราะห์ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

14. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ผู้เรียนและ

ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

15. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะ เป็นระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและ

ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจน ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตาม ศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

15.1 การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิค การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้านการประเมิน โครงการงาน การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอน เป็นผู้ประเมิน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วม ประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการ ตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

15.2 การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อ ตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุด พัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง นโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผล การจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครองและชุมชน

15.3 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาวะ

ความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบ มาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงาน ต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการ ประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

15.4 การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน ทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผล จากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียง คุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลการประเมิน ในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่าง ระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้ เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและ สังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของ สถานศึกษา ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วที่เป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียนสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

16. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

16.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียน แต่ละคนเป็นหลักและต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในแต่ละ ภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา

กำหนด

3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

16.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษา สามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็นดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

16.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

17. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบ การศึกษาระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

18. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียนข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการเรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา บันทึกข้อมูลให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

1.2 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และ เอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนมีบทบาทในการดำรงชีวิตของคนเรามากขึ้น การที่จะพัฒนาทักษะการเขียนได้ต้องคำนึงหลักการเขียน การเขียนที่จะต้องประสบผลนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การสะกดคำให้ถูกต้อง การเว้นวรรคตอนถูกต้อง การใช้คำให้ตรงกับความหมาย รวมถึงการใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนอย่างถูกวิธีให้เกิดความชำนาญ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1149) ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า หมายถึงการเขียนคำ คำหนึ่งคำใด อันประกอบด้วยพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ตัวสะกด และตัวการันต์ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

เว็บสเตอร์ (Webster) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ คือ ศิลปะหรือเทคนิคในการสร้างคำ โดยใช้อักษรตามแบบที่สังคมยอมรับ

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2536 : 60) กล่าวว่าความสามารถในการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องโดยทั่วไปหมายถึง ความสามารถในการเรียงพยัญชนะ สระได้ถูกต้อง ในการเขียนคำต่าง ๆ ตามพจนานุกรมของแต่ละภาษา แต่ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์และตัวการันต์จึงมีลักษณะแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ปัญหาในการเขียนสะกดการันต์ คำในภาษาไทยจึงยุ่งยากและซับซ้อนมาก

อรทัย นุตรศิษฏ (2540 : 9 – 10) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งนักเรียนจะต้องได้รับการฝึกให้สามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องรวดเร็ว จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สฤณา เล็กนอก (2545 : 16) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ เป็นวิธีการจัดเรียงลำดับพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภายในคำนั้น ๆ ให้ถูกต้องตามพจนานุกรม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนรู้หลักเกณฑ์ในการเขียนและเขียนคำนั้นได้ถูกต้อง

มนัสวาท ไชยคารา (2546 : 28) การเขียนสะกดคำคือ การถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งคิดของคนเรามาเป็นตัวหนังสือ เพื่อเป็นการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และการเขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ด้วย

อดุลย์ ไทรเล็กพิมพ์ (2548 : 63) ได้ให้ความหมายของการสะกดคำว่า เป็นการเขียนโดยเรียงลำดับ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ รวมทั้งตัวสะกดการันต์ ภายในคำหนึ่ง ๆ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 24) ได้ให้ความหมายของการสะกดคำไว้ว่า การเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ได้อย่างถูกต้องและมีความหมายตรงตามพจนานุกรม และสามารถนำคำที่เขียนได้ไปใช้ประโยชน์และสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

อรพรรณ ภิญโญภาพ (2549 : 14) ได้อธิบายว่า การเขียนสะกดคำ เป็นการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแก่ผู้เรียน และจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจขบวนการประสมคำ รู้หลักเกณฑ์ที่จะเรียงเรียงลำดับตัวอักษรในคำหนึ่ง ๆ ให้ได้ความหมายที่ต้องการ เพื่อนำประโยชน์ไปใช้ในการสื่อสาร

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด คือ การสื่อความหมาย โดยการเรียงเรียงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสาร ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้เข้าใจตรงกันตามหลักการเขียนที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และนำคำที่เขียนได้ไปใช้ประโยชน์และสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

การเขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐาน ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นอกจากนี้การสะกดคำยังเป็นพื้นฐาน จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำหลายท่านดังนี้

มะลิ อาจวิชัย (2540 : 13) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญในการเขียน ถ้าเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป ทำให้สื่อสารกันไม่ตรงความหมาย ดังนั้นครูจำเป็นต้องรู้หลักการเขียนสะกดคำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 140 - 141) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยสรุปว่า

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งคนเคยมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องและผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา

4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราวทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสัมพันธ์ของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้สึกถึงความสามารถของผู้เขียน
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับยกย่องว่ามีเกียรติ และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง การแสดงความรู้สึกและแนวความคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข : 270) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสารที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นพฤติกรรมถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ ของผู้เขียนให้ผู้อื่นรับรู้เป็นลายลักษณ์อักษรพฤติกรรมนี้เป็นกระบวนการสังเคราะห์ของสมองเช่นเดียวกับการพูด เพราะผู้เขียนจะต้องนำความรู้ ความสามารถหลายชนิดมาผสมผสานกัน เช่น จะต้องมีความรู้เรื่องอักษร คำ ประโยค สามารถใช้คำได้ถูกต้อง รู้จักนำคำต่าง ๆ มาเรียบเรียงเป็นประโยคได้เหมาะสม สามารถนำประโยคมาเรียบเรียงเป็นข้อความที่ยาวขึ้น รู้จักจัดระเบียบความรู้ความคิด ลำดับข้อความอย่างเหมาะสม สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านรับรู้ตามที่ต้องการ

ปัทมา ราษฎร์คุชฎี (2545 : 9) การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเขียน เพราะนอกจากสื่อความหมายได้ถูกต้องแล้ว ยังทำให้คงความถูกต้องของหลักภาษาเกิดความงามทางภาษาและยังทำให้ผู้เขียนได้รับศรัทธาในงานเขียน นอกจากนี้การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเริ่มเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2546 : 11 – 13) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในชาติ
2. การเขียนทำให้เกิดวรรณคดี ถือเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความมั่งคั่งทางสติปัญญา จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคนในชาติ
3. การเขียนเป็นสื่อในการสร้างความมั่นคงของประเทศ เช่น การเขียนเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี การเขียนข่าวสาร เป็นต้น
4. การเขียนมีความสำคัญต่อการศึกษา เช่น การเขียนสื่อสารกับผู้สอนในการตอบข้อสอบหรือเขียนรายงาน หรือครูอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเขียนตำรา เอกสาร งานวิจัย การเขียนที่มีคุณภาพย่อมสามารถสื่อสารให้บุคคลสองฝ่ายเข้าใจกันได้ดีภาษาเขียนถือเป็นภาษาที่มีประโยชน์ต่อบุคคลในสังคมอย่างมาก ฉะนั้นจึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษา และฝึกการใช้ภาษาเขียนอย่างถูกต้อง เพื่อให้บุคคลให้ภาษาเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป ผลแววาว (2548 : 24) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญมากเพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเรื่องราวต่าง ๆ ดังนั้นการเขียนสะกดคำจึงมีความสำคัญต่อการเขียนอย่างมาก เพราะเป็นคำพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้านักเรียนสะกดคำผิด จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องราวจากผู้อื่น และไม่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน

ทองพูน ศิริมนตรี (2459 : 25) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญที่สุดในสื่อความหมายด้วยวิธีเขียนและเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียนผิดจะเหมือนกับการพูดผิด ความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไปและประสิทธิภาพของการเขียนก็จะลดลง ในทางตรงข้าม การเขียนสะกดคำถูกต้องจะทำให้ผู้อื่นเข้าใจข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง และจะทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันประสิทธิภาพของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น เครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้เก็บบันทึกข้อมูล เป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้เขียน และเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม การเขียนสะกดคำนั้น มีความสำคัญยิ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียน เพราะถ้าเขียนสะกดคำผิดความหมายก็เปลี่ยนไป การสื่อสารกันไม่เข้าใจแต่ถ้าสะกดคำถูกต้อง ก็สามารถสื่อสารกันได้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสงบสุข

3. ปัญหาของการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

กรณีการ พวงเกษม (2540 : 31 – 33) กล่าวว่าปัญหาในการสอนเขียนนั้นมีหลายลักษณะ ดังนี้

1. เขียนพยัญชนะ สระ และเขียนคำไม่ได้ มีหลายแบบคือ

- 1.1 เขียนไม่เป็นรูปร่าง
- 1.2 เขียนพยัญชนะหรือคำกลับ
- 1.3 เขียนพยัญชนะและสระไม่มีหัว
- 1.4 เขียนสระไม่อยู่บนเส้นบรรทัด

2. สะกดคำผิด การเขียนสะกดคำผิดนั้นมีหลายรูปแบบคือ

- 2.1 วางสระและวรรณยุกต์ไม่ถูกที่ เช่นคำว่า แก้ง เขียนเป็น แก้ง คำว่า ศิริษะ เขียนเป็น ศรีษะ ฯลฯ
- 2.2 คำพ้องเสียง นักเรียนเขียนคำพ้องเสียงผิด เช่น เด็กคนนี้เป็นคนน่ารัก นักเรียนจะเขียนคำว่า น้า เป็น หน้า เขานับถือศาสนาพุทธ นักเรียนจะเขียนคำว่า พุทธ เป็น พุช
- 2.3 เขียนคำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกดผิด เช่น วันนี้เป็น โอกาสดี นักเรียนจะเขียนคำว่า โอกาส เป็น โอกาศ ฯลฯ
- 2.4 เขียนคำที่มีตัวการันต์ผิด เช่นคำว่า อารมณ์ นักเรียนเขียนเป็น อารมย์ พืชพันธุ์ นักเรียนจะเขียนเป็น พืชพันธ์ ฯลฯ
- 2.5 คำที่มีสระเสียงสั้นและเสียงยาวเขียนสลับกัน บางคำใช้สระเสียงสั้น นักเรียนเขียนเป็นสระเสียงยาว เช่น ประณีต นักเรียนเขียนเป็น ปราณีต คำที่ใช้สระเสียงยาว นักเรียนเขียนเป็นสระเสียงสั้น เช่น หยากไผ่ นักเรียนเขียนเป็น หยักไผ่
- 2.6 เขียนคำควบกล้ำผิด เช่นคำว่า ประปราย นักเรียนจะเขียนเป็น ปะปาย กลอกกลิ้ง เขียนเป็น กอกกลิ้ง สะพรั่ง เขียนเป็น สะพั่ง ฯลฯ
- 2.7 เขียนพยัญชนะบางตัวใช้คำเบียดกัน บางตัวห่างออกไป เช่น คำว่า แปรงลบกระดาน นักเรียนเขียนเป็น แปรง ลบ กระดาน คำว่า สมุด เขียนเป็น สมู ด
- 2.8 เขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด เช่นคำว่า โน้ต เขียนเป็น โน๊ต เตื่อเซ็ด เขียนเป็น เตื่อเซิต คำว่า กรู๊ป เขียนเป็น กู๊ป คำว่า ไอศกรีมหรือไอศกรีม เขียนเป็น ไอศกริมหรือไอศกริม

3. เว้นวรรคตอนและย่อหน้า ๆ ไม่ถูกต้อง

4. ใช้คำไม่เหมาะสม นำภาษาพูดมาใช้ในภาษาเขียน เช่น คุณจะกินเครื่องดื่มอะไร จะต้องใช้ว่า คุณจะดื่มเครื่องดื่มอะไร ? เป็นต้น

5. เขียนคำที่ใช้อักษรย่อไม่ถูกต้อง เช่น เดือนเมษายน จะต้องเขียน เม.ย. เด็กมักเขียน เมย. เป็นต้น

6. ลำดับความคิดในการเขียนไม่ได้ ทำให้เรื่องสับสน วกวน ผู้อ่านไม่เข้าใจเรื่องที่ย่าน

7. ลายมืออ่านยาก

8. ไม่มีความคิดในการเขียน จะเขียนด้วยความคิดตนเองไม่ค่อยได้จะต้องลอกแบบเลียนแบบ ไม่สามารถจะใช้คำ ใช้สำนวนภาษาให้สัมพันธ์เป็นเรื่องเป็นราวได้

ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมา เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องทราบเพื่อเป็นพื้นฐานในการเตรียมการสอน การเตรียมกิจกรรมเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ในขณะที่ตนเองสอนหรือเพื่อให้เกิดได้น้อยที่สุด ในการสอนถ้าครูสามารถจะสอนได้โดยที่ไม่ประสบปัญหา จะเป็นแรงกระตุ้นให้ครูมีพลังในการสอนเมื่อครูมีพลังในการสอน ครูจะกระตือรือร้นคล่องแคล่ว ซึ่งจะเป็นผลดีแก่นักเรียนมาก ไม่เบื่อบ่อยในการเรียน มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาและนักเรียนรักที่จะเรียน เมื่อรักที่จะเรียน นักเรียนจะประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

วรรณิ โสภประยูร (2544 : 157 - 159) จากการศึกษาลักษณะการเขียนสะกดคำ ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนสะกดผิดนั้น สาเหตุที่เขียนสะกดผิดอาจสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับสะกดคำผิด โดยเห็นแบบอย่างทั้งที่สะกดคำผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักมาตราตัวสะกด หลักการสะกดการันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดและอื่น ๆ

3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียงทำให้ความหมายสับสน เช่น กัณฑ์ – กรรณ จันท์ - ขรรค์

4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ

5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอล์ก ดอกเตอร์ แท็กซี่

6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น ราว – ลาว ราว – ลาด

สราวดี เฟิงศรีโคตร (2549 : 18) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิด อาจมีสาเหตุมาจากทั้งตัวครู ตัวนักเรียน เนื้อหาวิชาภาษาไทย ในด้านตัวครู ครูอาจมีความรู้ไม่เพียงพอ ครูไม่เห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ไม่สนใจฝึกอย่างสม่ำเสมอในด้านตัวนักเรียนเอง

เป็นเพราะไม่รู้จุดมุ่งหมาย และความสำคัญของการเขียนสะกดคำ จดจำตัวอย่างผิด ๆ ไม่รู้หลักเกณฑ์ ในการเขียน ไม่ทราบความหมาย มีความบกพร่อง ทางร่างกาย เป็นต้นหรือ อาจเป็นเพราะด้วยเนื้อหาวิชาภาษาไทย เช่นคำไทยมีลักษณะประสมคำหลายรูปแบบจึงยากแก่การจดจำ ถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนอยู่บ่อย ๆ และสม่ำเสมอ จากปัญหาการเขียนสะกดคำสรุปได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากตัวนักเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนเนื้อหาวิชาภาษาไทย ด้านนักเรียน เช่น ไม่รู้หลักภาษา ความพิการทางสายตา หู สมอง วุฒิภาวะไม่เพียงพอ นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด เป็นต้น ปัญหาด้านครูผู้สอน เช่น ครูอาจมีความรู้ไม่เพียงพอ ไม่เห็นความสำคัญของการเขียนสะกดคำไม่สนใจฝึกนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีวิธีสอนที่ดีพอ ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา เช่น คำไทยมีลักษณะประสมหลายรูปแบบ และยังมีคำมาจากภาษาอื่น การใช้ภาษาไทยบางคำอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ทางภาษาไทย จึงยากแก่การจดจำถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนอยู่สม่ำเสมอ จากปัญหาดังกล่าวครูผู้สอนภาษาไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

เฟอร์มัล (Fernald. 1943 : 183) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความล้มเหลวในการเขียนสะกดคำของนักเรียน สืบเนื่องมาจากการสอนสะกดคำในโรงเรียนมักจะใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะเรียนได้และไม่สนใจเกี่ยวกับกฎการเขียนที่ใช้ได้ผลแล้วและได้รับประสบการณ์ที่ผิด จากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และคำศัพท์ที่เรียนมีจำนวนมาก ตลอดจนการที่นักเรียนเรียนภาษาควบคู่กับภาษาอื่นทำให้ยากและเกิดจากปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตา ทางสมอง เป็นต้น

ฟิตเจอร์รัล (Fitzgerald. 1967 : 245) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เนื่องมาจากนักเรียนไม่สนใจต่อการเรียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดและวิธีสอนของครู เช่น ครูไม่เตรียมการสอน เด็กไม่ได้รับการสอนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดที่ถูกต้อง ทำให้เสียเวลากับการเรียนโดยไม่รู้ว่วิธีการสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

สรุปได้ว่า ปัญหาที่สำคัญของการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดเกิดขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ นอกจากนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การโฆษณาสินค้า ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และสื่อมวลชน

4. หลักและวิธีการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

มณฑา ชงอินเนตร (2539 : 167) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนสะกดคำ ดังนี้

1. ควรสอนคำที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเป็นคำที่เด็กพบเห็นในชีวิตประจำวันและคำที่เด็กเข้าใจความหมายตลอดจนเป็นคำที่สนใจด้วย สำหรับคำที่ให้เด็กสนใจอยากสะกดคำครู อาจให้วิธีการดังนี้

1.1 ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

1.2 ให้เด็กบางคนที่ย่านได้ อ่านหนังสือให้เพื่อนฟัง

1.3 ครูเขียนเรื่องที่เด็กสนใจลงบนแผนภูมิให้เด็กอ่าน

1.4 ครูเขียนคำต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กลงบนกระดานคำเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำเหล่านั้น

1.5 ครูแต่งเรื่องโดยใช้คำใหม่ ๆ แต่ให้เหมาะกับความสนใจของเด็กแล้วเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง เมื่อเด็กสนใจแล้วครูจึงเขียนคำใหม่ เพื่อให้เด็กสะกดคำ

2. ช่วยเหลือเด็กอ่อนเป็นพิเศษเด็กบางคนที่ยังจำสระ พยัญชนะไม่ได้ย่อมจะเขียนสะกดคำนั้นไม่ได้

3. ทบทวนคำเท่าที่นักเรียนได้เรียนทุกครั้ง ก่อนที่จะสอนคำใหม่และหมั่นทดสอบความสามารถในการสะกดคำนั้นเสมอ ๆ

4. ผลงานของเด็กแต่ละคน ตั้งแต่เริ่มแรกสะกดคำ ได้มากน้อยเพียงใดเด็กเจริญขึ้นหรือเลวลงเพียงใด จึงส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กเป็นคน ๆ ไป

5. ดำเนินการสอนอย่างถูกวิธีโดยช่วยเหลือเด็กเป็นขั้น ๆ ในการสะกดคำคือ

5.1 ให้เด็กได้ยืมคำที่สะกดได้อย่างชัดเจน

5.2 เด็กเขียนตัวสะกดอย่างระมัดระวัง

5.3 เด็กอ่านตัวสะกดนั้นได้

5.4 ทบทวนที่ตัวสะกดนั้นว่าถูกต้องเพียงใด

6. ครูเขียนตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดให้ชัดเจน อ่านง่าย และตรวจสอบที่เด็กเขียนตัวสะกดทุกครั้งเมื่อสอนแล้วเด็กคนใดสะกดผิด ครูต้องแก้บนกระดานให้ชัดเจนหรือให้เด็กมาแก้เป็นคน ๆ ไป การสอนเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดในระดับในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูต้องเน้นให้เด็กเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดให้มาก ให้มีทักษะในการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามลักษณะที่ดี ควรเขียนให้ถูกต้องในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้

6.1 เขียนคำที่สะกดตามมาตราตัวสะกดให้ถูกต้อง

6.2 เขียนเว้นวรรคตอนในข้อความได้ถูกต้อง

6.3 เขียนให้อ่านง่ายมีระเบียบเรียบร้อยและรวดเร็ว

6.4 เขียนตามคำบอกได้รวดเร็ว ถูกต้องทั้งคำและข้อความตามมาตราตัวสะกด
วีระศักดิ์ ปัทมธาดา โปธิ์ (2540 : 21) กล่าวว่าในการสอนเขียนสะกดคำตามมาตรา
ตัวสะกดนั้น ครูต้องฝึกให้นักเรียนเขียนบ่อย ๆ จนเกิดทักษะและให้สัมพันธ์กับทักษะทั้งสามด้าน
คือ การฟัง การพูด และการอ่าน ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้พจนานุกรมอยู่เสมอ รวมทั้งมีการ
พัฒนาทักษะด้านการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดอย่างจริงจังและครูควรเอาใจใส่ต่อการเขียน
สะกดคำของเด็กอย่างจริงจัง

จากข้อเสนอแนะของนักการศึกษาดังกล่าว จะเห็นว่าครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการ
ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาไทยมาก ในการที่จะนำไปพัฒนา
การเรียนการสอนการสะกดคำตามมาตราตัวสะกดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2534 : 311) ได้ให้ความหมาย
ของคำว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ หมายถึง ตัวอย่างปัญหาที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 13) ให้ความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะ
การเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

แบบฝึกทักษะการเขียนเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่เน้นในการ
เสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการเขียนให้แก่นักเรียน

แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ คือ หนังสือที่ส่งเสริมให้มีทักษะในการเขียน
ภาษาไทยและมีนิสัยที่ดีในการเขียน เขียนได้ถูกต้องตามหลักการเขียนและรวดเร็ว เป็นระเบียบ
สวยงามและใช้สื่อความหมายได้เขียนอย่างมีรูปแบบได้ รักการเขียน และนำการเขียนสะกดคำ
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2548 : 54) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการเขียน
สะกดคำไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ

ในทางจิตใตจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในเวลาเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

แบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้กับนักเรียน ซึ่งครูต้องสร้างแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพและเลือกให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน

วิชชุตา กงนุรัตน์ (2539 : 27) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านใดด้านหนึ่งที่มีหลายรูปแบบ แล้วแต่เนื้อหาที่ต้องการพัฒนาการสร้าง จะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาตลอดจนขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสมและที่สำคัญครู นักเรียนจะต้องรู้ บทบาทและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

ประสิทธิ์ เสงครอง (2539 : 311) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกว่า คือ แบบฝึกทักษะ หรือชุดฝึกที่ครูจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ มาบ้างแล้ว โดยแบบฝึกต้องมีทิศทางตรงตามจุดประสงค์ ประกอบด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจและสนุกสนาน

สุณี กฤตสิน (2542 : 65) กล่าวไว้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนพัฒนาตนเองตามความสามารถของตนเพื่อความมั่นใจ ในการเรียนได้เป็นอย่างดี

สาวิตรี ประวัติ (2545 : 24 – 25) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียน ทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียน และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันทีที่ ซึ่งจะมีผล ทำให้ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มากนอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถ นำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะการเขียน หมายถึง แบบฝึก ชุดฝึก แบบฝึกเสริมประสบการณ์

และทักษะการเขียนที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรที่ครูจัดทำขึ้นจัดหาหรือนำมาประกอบ การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการค้นคว้า ฝึกปฏิบัติกิจกรรม หาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเองให้เกิดความรู้ความชำนาญ มีนิสัยรักการเขียน เขียนได้ถูกต้องเกิดทักษะการเขียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

2. ลักษณะของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่กระทรวง ศึกษาธิการส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อเป็นหนังสือ เสริมทักษะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องตามรูปแบบให้แก่นักเรียน แต่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหนังสือ เรียน ในการจัดทำจะมุ่งเน้นให้เด็กเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ เพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งเห็นคุณค่า ของภาษาในการเขียนแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำแต่ละเล่ม ลักษณะและรูปแบบของแบบ ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ นับว่ามีส่วนสำคัญในการที่จะจูงใจให้เด็กเกิดความสนใจหรือไม่ สนใจได้

แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ แบ่งออกเป็นกิจกรรมย่อย ๆ หลายกิจกรรม แต่ละ กิจกรรมมีคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม และเมื่อตอบแล้วสามารถตรวจคำตอบได้ทันที เมื่อทำ แบบฝึกทักษะหรือกิจกรรมแล้ว จะมีการประเมินผลหลังเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบดู ความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังมีผู้กล่าวถึงแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำดังนี้ มยุรี เหมือนพันธ์ (2535 : 25) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เป็นเรื่อง การฝึกทักษะภาษาของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามหลักการเขียน และการฝึกทักษะแต่ละ ทักษะนั้น ควรจะมีวิธีหลาย ๆ แบบ ระดับประถมศึกษา แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ควร มีรูปภาพประกอบ เพื่อเป็นเครื่องเร้าความสนใจให้อยากฝึก

ฉวีวรรณ จินดาพล (2548 : 25) กล่าวว่าลักษณะของแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่ดี นั้น ควรจะประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. คำสั่งควรอธิบายให้ชัดเจน อ่านแล้วนักเรียนเข้าใจง่าย เป็นคำสั่งที่เหมาะสมกับ เด็กในแต่ละวัย
2. ตัวอย่างควรมีตัวอย่างประกอบให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจหลังจาก อ่านคำสั่งแล้วจึงลงมือทำแบบฝึกชุดนั้น ๆ ตัวอย่างที่ดีควรให้นักเรียนเกิดความคิดหลาย ๆ แนวคิด
3. ภาพประกอบแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ

ในแบบฝึกมากยิ่งขึ้น และเพื่อสื่อความหมาย ความเข้าใจในคำหรือข้อความในแบบฝึกการเขียน นั้นมากยิ่งขึ้น

4. เนื้อที่สำหรับฝึกเขียน ครูผู้สร้างจะต้องเว้นที่ไว้ให้เต็มมีขนาดพอเหมาะสมกับคำ หรือข้อความที่ต้องการให้นักเรียนเขียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัยของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกด้วย ถ้าเป็น นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 แล้วควรมีเส้นบรรทัดให้ด้วย เพื่อฝึกทักษะการเขียนด้านลายมือ

5. การวางฟอร์มของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญด้วย ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม และยังช่วยในแง่ของการประหยัดด้วย คือ ถ้าวางฟอร์มดี ๆ แล้วจะทำให้บรรลุสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนฝึกมากตามที่ต้องการ

ประชุมพร สุวรรณตรา (ม.ป.ป. : 87) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ดีดังนี้

1. คำสั้น คำอธิบาย ชัดเจน
2. มีตัวอย่างที่ให้ความคิดหลายแนว
3. มีภาพประกอบ
4. เส้นบรรทัดที่เว้นไว้เต็มขนาดพอเหมาะ
5. การวางฟอร์มเป็นระเบียบสวยงาม

จากลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำดังกล่าวพอสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ดี ควรมีความหลากหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และต้องมีลักษณะที่เร้าใจ ชวนใจ ชวนใจ ให้ได้คิดพิจารณา ได้ศึกษาค้นคว้า จนเกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะ สามารถใช้คำในระดับที่สูงขึ้นได้ แบบฝึกการเขียนสะกดคำ ควรมีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เด็กสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้คำสั้นหรือคำชี้แจงควรสั้นชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ เนื้อหาพอเหมาะไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

3. หลักจิตวิทยาและพัฒนาการทางภาษา

สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรย์ (2536 : 65-73) กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน ก่อนสอนควรมีการทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กก่อน เด็กที่มีความสามารถสูงก็ให้การสนับสนุนให้มีทักษะสูงขึ้น ส่วนเด็กคนใดมีทักษะต่ำ ก็พยายามสอนซ่อมเสริมให้เป็นพิเศษ

2. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการเขียนได้คล่องแคล่วชำนาญ ก็เพราะมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือฝึกกระทำด้วยตนเอง จึงมีโอกาที่จะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด

3. การเรียนรู้จากการฝึกฝน (Law of Exercise) การฝึกฝนเป็นกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดี ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝน ได้ใช้ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีมากขึ้นเท่านั้น

4. กฎแห่งผล (Law of effect) นักเรียนได้เรียนรู้แล้ว ย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อมีงานให้นักเรียนทำ ครูควรรีบตรวจและคืนนักเรียนโดยเร็ว ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจที่ได้รับผลการเรียน

5. กฎการใช้และไม่ได้ใช้ (Law of Use and Disuse) ภาษาเป็นวิชาทักษะต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ จึงจะคล่องแคล่วและชำนาญ ถ้าเรียนแล้วไม่ได้ใช้นานๆ ก็ลืมหรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร

6. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งเร้าเพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

ในการสร้างแบบฝึกหัดต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ประกอบด้วย

1. ความใกล้ชิด (Contiguity) การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน

2. แบบฝึกหัด (Practice) คือการให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ เพื่อช่วยในการสร้างความแม่นยำชำนาญ

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือการให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนโดยรวดเร็ว ซึ่งนอกจากจะกระทำให้ผู้เรียนได้ทราบว่าผลการทำงานของตนเองเป็นอย่างไรแล้วยังเป็นการสร้างความพอใจให้กับผู้เรียนอีกด้วย

4. การจูงใจ (Motivation) ได้แก่การเรียงแบบฝึกหัดจากง่ายไปหายากและจากแบบฝึกหัดที่สั้นไปสู่ที่ยาวขึ้น ทั้งนี้เรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึกควรมีหลายรสและหลายรูปแบบตลอดจนมีภาพประกอบเรื่องเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนมากขึ้น

กรมวิชาการ (2543 : 20) ได้นำเสนอไว้ว่า “การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น แนวคิดของธอร์นไดค์ เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้า

และผู้เรียนจะเลือกตอบสนองจนเป็นที่พอใจของผู้เรียน การตอบสนองใดไม่พึงพอใจก็จะถูกตัดทิ้งไป แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของไทยมานาน นับตั้งแต่ไทยรับความคิดทางการศึกษามาจากสหรัฐอเมริกา”

ฉวีวรรณ จินดาพล (2548 : 16-20) กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาในด้านการเขียนของเด็กอายุ 5-6 ขวบ ว่าเด็กวัย 5 ขวบ จะเขียนคำโคลง คำที่เป็นจังหวะและเพลงสั้น ๆ ได้ รู้จักเขียนชื่อตนเองตามแบบอย่าง เด็กวัยนี้สนใจรูปภาพชอบดูรูปภาพจากหนังสือ พออายุ 6 ขวบ จะสามารถบรรยายรูปภาพได้ สามารถที่จะเติมสิ่งที่ขาดหายไปในรูปแบบได้ เด็กในวัยนี้พร้อมที่จะเขียนอย่างจริงจังแล้ว เพราะเด็กมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น และจะเริ่มใช้ภาษาอย่างมีความคิด ครูจะสังเกตได้จากภาษาที่เขาใช้พัฒนาการทางภาษาในด้านการเขียนของเด็กอายุ 7-8-9 ขวบ เด็ก 7 ขวบ เขียนภาษาได้จากความจำ เขียนประโยคได้เอง พออายุ 8 ขวบ จะเพิ่มความเรียบร้อยในการเขียนยิ่งขึ้น พออายุ 9 ขวบ จะเขียนจดหมายได้ รู้จักใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียน พัฒนาการทางภาษาในด้านการเขียนของเด็กอายุ 10-11-12 ขวบ เด็กในวัยนี้พัฒนาการทางภาษาเจริญขึ้นมาก รู้จักใช้แหล่งเพิ่มพูนความรู้ทางภาษาได้ เช่น รู้จักใช้พจนานุกรมได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้ห้องสมุด คู่กับหนังสืออุเทศมากขึ้น การเขียนบรรยายเด็กจะรู้จักวางโครงเรื่องง่าย ๆ รู้จักเขียนเรื่องโดยสังเขป เขียนจดหมายสั้น ๆ เขียนคำเชิญได้ เขียนรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้ประสบการณ์ของเขาเอง เขียนบรรยายสิ่งของ วิจารณ์ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ตลอดจนหนังสือที่อ่านมาแล้ว ในระยะนี้การใช้ภาษาของเด็กวัยนี้ มีการใช้ตัวสะกด การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การคัดลายมือ ถ้าได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และทำได้อย่างรวดเร็ว และยังได้กล่าวถึงจิตวิทยาของเด็กวัยประถมศึกษาดังนี้

เด็กระดับอายุ 3-6 ขวบ (เด็กก่อนวัยเรียน)

1. ช่วงความสนใจสั้นประมาณ 10-15 นาที
2. รักครูแสวงหาการยอมรับจากครู มักจะอิงฉา กัน ครูควรจะเอาใจใส่เด็กให้ทั่วถึง
3. เด็ก ๆ ชอบเลียนแบบทั้งภาษา และท่าทาง มีพัฒนาการทางการใช้ภาษาอย่างดี ชอบแสดงตนหน้าชั้นต่อหน้าเพื่อน ๆ
4. เป็นวัยที่มีจินตนาการสูง ถ้าครูใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์ ก็จะพบว่าเด็ก ๆ จะเล่าเรื่องความคิดฝันของเขาออกมาได้มากมาย ซึ่งวัยนี้อาจแยกไม่ออกว่าอะไรเป็นเรื่องจริง อะไรเป็นสิ่งสมมุติ
5. เด็กสนใจสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
6. ชอบฟังนิทาน ชอบรูปภาพ

7. ชอบฟังคำคล้องจอง เพลงสั้น ๆ

เด็กระดับอายุ 3-6 ขวบ (เด็กก่อนวัยเรียน)

1. ช่วงความสนใจ สมาธินานขึ้นเล็กน้อยประมาณ 15-20 นาที
2. ชอบนิทาน เรื่องราวที่สนุก ๆ ผจญภัย ชอบเพื่อฝัน
3. สนใจสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ
4. เป็นวัยที่ชอบกิจกรรมที่ต้องเปลี่ยนอิริยาบถบ่อย ๆ
5. เป็นวัยที่เข้าใจความคิดรวบยอดในเรื่องของความถูกและผิด โครดีหรือไม่ดีได้

เด็กระดับอายุ 8-9 ขวบ (ชั้น ป.3-4)

1. ช่วงความสนใจมีประมาณ 20-40 นาที
2. ความสามารถในการใช้ภาษาการอ่าน เข้าใจคำและความหมายคำและเข้าใจคำที่เป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้น
3. เป็นวัยที่สนใจเพื่อน สิ่งแวดล้อมที่ไกลตัวออกไป
4. สนใจความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ เช่นสถานที่ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ
5. ต้องการแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน
6. สนใจในการทดลอง วิธีแสวงหาข้อเท็จจริง
7. สนใจนิทาน สุภาษิตคำกลอน นิทานตลก การผจญภัย นิทานวิทยาศาสตร์

ตำนานสิ่งต่าง ๆ เรื่องสั้น

เด็กระดับอายุ 10-12 ปี (ชั้น ป. 5-6)

1. ช่วงความสนใจสมาธิมีประมาณ 40-60 นาที
2. เป็นวัยที่เริ่มเข้าใจ สังเกตฐานะความเป็นอยู่ ชีวิตสังคมดีขึ้น
3. มีความใฝ่ฝันในอนาคต
4. มีความแตกต่างในความสนใจระหว่างเด็กหญิง เด็กชาย เด็กหญิงจะสนใจเกี่ยวกับครอบครัว การเรียน ความสวยงาม การแต่งกาย นิทาน นิยาย เรื่องสั้นเรียนแบบอิริยาบถนางเอกดาราที่ตนชอบ ส่วนเด็กผู้ชายสนใจการเกษตรกรรม สารคดีการประดิษฐ์ การทดลอง เรื่องผจญภัยต่อสู้ เรื่องขำขัน
5. เป็นวัยที่ใช้เหตุผล วิจาร์ณ วิวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ ได้
6. สนใจเรียนรู้เรื่องของธรรมเนียมประเพณี

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่า การสร้างแบบฝึกจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยา เพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนเป็น

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความพึงพอใจที่จะทำแบบฝึกหัด ครอบคลุมเนื้อหา รูปแบบน่าสนใจ ได้รับประสบการณ์ตรง เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความชัดเจนของคำสั่ง ได้ลงมือกระทำเองจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและสามารถประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนได้ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หลักการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534 : 55-56) กล่าวว่า ในการเตรียมแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ จะต้องเตรียมอย่างรอบคอบว่าจะใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบไหนอย่างไร ต้องพิจารณาว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำนั้น ๆ ช่วยให้เกิดทักษะใด จึงสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยให้ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสั้น ๆ แต่หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดทักษะเดียวกันจนเกิดความแม่นยำ แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ควรมีหลาย ๆ แบบ จะทำให้ดีไม่เบื่อ

จวีวรรณ กิรติกร (2537 : 11-12) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของผู้เรียน เด็กที่มีประสบการณ์น้อยจะต้องสร้างแบบฝึกที่น่าสนใจ ูงใจผู้เรียน โดยการเริ่มจากข้อที่ง่ายไปหาข้อที่ยาก เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการทำแบบกิจกรรม
2. ให้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึกและต้องมีเวลาเตรียมการไว้ล่วงหน้าเสมอ
3. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำควรมุ่งส่งเสริมนักเรียนแต่ละกลุ่มตามความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน
4. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำแต่ละชุดควรมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหรือมีตัวอย่างแสดงวิธีทำจะช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
5. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำจะต้องถูกต้อง ครูจะต้องพิจารณาให้ดี อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้
6. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่กว้างไกล

มณฑา ธงอินเนตร (2539 : 144-145) กล่าวถึงหลักในการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ไว้ว่า

1. ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา พัฒนาการและลำดับขั้นของการเรียนรู้ เด็กแรกเรียนยังมีประสบการณ์น้อย ยังไม่สนใจตัวหนังสือ แบบฝึกทักษะจึงต้องอาศัยรูปภาพสวย ๆ จูงใจและตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้มีกำลังใจ

2. ให้มีจุดมุ่งหมายว่ามุ่งฝึกในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาในแบบฝึกให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้ครูจะต้องจัดทำไว้ล่วงหน้า

3. ในแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ต้องมีคำที่แจ่มง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเด็กยังอ่านไม่ได้ ครูจะต้องชี้แจงด้วยคำพูดที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้เด็กทำตามได้

4. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ จะเหมาะสมกับเวลา และความสนใจของเด็ก

5. ควรทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำหลาย ๆ แบบ เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ได้กว้างขวางและส่งเสริมให้เกิดความคิด

ประชุมพร สุวรรณตรา (ม.ม.ป. : 86) กล่าวถึงวิธีสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กในด้านใดบ้าง
2. เรียงลำดับทักษะ ความรู้พื้นฐานที่เด็กจำเป็นต้องรู้ก่อนหลัง
3. กำหนด Concept ที่จะพัฒนา
4. เลือกทักษะและงานให้สอดคล้องกับ Concept ที่เรียงลำดับไว้
5. สร้างงานที่น่าสนใจ จูงใจสำหรับเด็ก โดยการใช้รูปภาพ และวิธีการที่น่าสนใจ

เกณฑ์ในการทำแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 145 -146) ระบุถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น

2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไรในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

5. สร้างบัตรฝึกหัดเพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่องในการสร้างบัตร

7. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ

8. ปรับปรุงแก้ไข

9. รวบรวมเป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้สารบัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
หลักการเรียนรู้ของธอร์นไคด์ (อ้างใน สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. 2536 : 70-71) มีดังนี้

1. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา จะเป็นสิ่งเร้าใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา

2. ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองหลายอย่างเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ

3. ปฏิริยาตอบสนองที่ไม่ทำให้เกิดความพอใจจะถูกตัดทิ้งไป หรือลดปฏิบัติการตอบสนองนั้นไป

นอกจากนี้ ธอร์นไคด์ ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ขึ้น 3 กฎ ซึ่งสามารถนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำได้ คือ

1. กฎแห่งผล มีใจความว่าการเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ยิ่งขึ้น เมื่อผู้เรียนแน่ใจว่าพฤติกรรมตอบสนองของตนถูกต้อง การให้รางวัลจะช่วยเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาอีก

2. กฎแห่งความพร้อม มีใจความว่า เมื่อมีความพร้อมที่จะตอบสนองหรือการแสดงพฤติกรรมใด ถ้ามีโอกาสได้กระทำย่อมเป็นที่พอใจ แต่ไม่พร้อมที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรม การบังคับให้กระทำย่อมทำให้เกิดความไม่พอใจ

3. กฎการฝึกหัด มีใจความว่าการที่มีโอกาสได้กระทำซ้ำ ๆ ในพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้นการฝึกหัดที่มีการควบคุมที่ดีจะส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อีก

ส่วนหลักจิตวิทยาของสกินเนอร์ (อ้างใน ธีระชัย ปุณฺ โชติ . 2539 : 11) ที่นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียน ได้แก่

หลักการเสริมแรง กล่าวคือผู้เรียนเกิดกำลังใจ ต้องการเรียนต่อไปเมื่อได้รับการเสริมแรงในขั้นตอนที่เหมาะสม และเมื่อผู้เรียนตอบสนองออกมาและเห็นว่าอาการตอบสนองที่แสดงออกมานั้นถูกต้อง ก็จะเสริมแรงได้ดีกว่าการรับรางวัลอื่นใดในบทเรียนจึงนำความรู้ผลมาเป็นการเสริมแรงในคำถามแต่ละข้อเฉลยไว้ให้ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ทราบว่าคำตอบของตนเองถูกหรือผิด การเสริมแรงจะต้องกระทำทันทีทันใด

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะนั้นต้องมีความมุ่งหมายในการจัดอย่างแน่นอน จัดจากง่ายไปหายาก จัดหลังจากที่ได้เรียนในบทเรียนนั้นไปแล้ว ให้ผู้เรียนรู้จักทำวัตรประกอบการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกหัดควรมีรูปภาพประกอบ เด็กจะเกิดความสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจจะใช้เพลง เกม มาประกอบในการสร้างแบบฝึกด้วย ในการสร้างแบบฝึกควรจะต้องรู้ถึงพัฒนาการและจิตวิทยาธรรมชาติของเด็กชั้นประถมศึกษาด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. หลักการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

การศึกษาหาความรู้จากแบบฝึกทักษะการเขียน จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ควรยึดหลักการเรียนดังนี้

1. ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ผู้เรียนได้ประเมินผลการเรียนด้วยตนเองและทราบคำตอบทันที
3. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ปฏิบัติได้ถูกต้องและพยายามหาทางแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
4. ผู้เรียน ได้เรียนรู้ไปที่ละน้อยตามลำดับขั้นตามความยากง่ายของแต่ละคน

6. ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

1. คำชี้แจง คำแนะนำทำกิจกรรม
2. แนวคิดวัตถุประสงค์ที่ต้องการจากการศึกษา
3. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
4. คำถามเพื่อทบทวนความเข้าใจในเนื้อหาพร้อมคำเฉลย
5. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เฉลยแบบทดสอบ

สรุปลักษณะของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีกิจกรรมน่าสนใจดังนี้

1. เขียนคำจากภาพ

2. วาดภาพประกอบคำ
3. เติมคำในช่องว่าง
4. เขียนคำอ่านให้ถูกต้อง
5. ระบายสีภาพตรงกับความหมาย
6. นำคำไปแต่งประโยค
7. โยงคำตรงกับภาพหรือตรงความหมาย
8. ปริศนาคำทาย
9. เรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดให้ถูกต้อง
10. แก้ไขคำให้ถูกต้อง
11. เขียนคำตรงมาตรา
12. เขียนคำไม่ตรงตามมาตรา
13. เขียนคำที่ความหมายตรงข้ามกัน
14. บอกความหมายของคำ
15. เขียนอักษรแทนภาพ
16. แบบทดสอบ

7. คุณสมบัติของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำใด สมควรได้รับอนุญาตใช้เป็นแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในโรงเรียนได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก : 14-16) อาจแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ระหว่างแบบฝึกทักษะการเขียนต่างประเภทกัน แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ควบคุม คุณสมบัติของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำได้แก่

1. เนื้อหา มีประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแบบฝึกทักษะการเขียนหลายแง่มุมดังต่อไปนี้

1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ ต้องกำหนดจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนได้ความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติอย่างไร ซึ่งจะใช้เป็นหลักในการตรวจสอบว่าเนื้อหาสาระในแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับจุดประสงค์หรือไม่ นำเนื้อหาสาระที่ไม่เกี่ยวข้องกันมานำเสนอหรือไม่

1.2 เนื้อหาถูกต้อง ให้ความรู้ความคิดรวบยอด หลักการ และทฤษฎีต่างๆ เนื้อหาจะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการแต่ละสาขา รวมทั้งจะต้องทันสมัยด้วย หากเนื้อหาไม่ได้เกี่ยวข้อง โดยตรงกับวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่งชัดเจน เนื้อหาถูกต้อง เหมาะสม ใน

แฉงมที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ปราศจากอคติ ไม่กระทบกระเทือนผู้ใด ให้เกิดความเสียหาย ไม่ขัดต่อระเบียบ ประเพณี วัฒนธรรมของสังคม เป็นต้น

1.3 เนื้อหากิจกรรมยากง่ายพอเหมาะ ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียด ความรู้ หรือความคิดรวบยอด หลักการ ทฤษฎี ทักษะ แนวความคิด ตลอดจนตัวอย่างประกอบ กิจกรรมจะต้องมีความยากง่าย พอเหมาะกับวัย ประสบการณ์ และความสามารถ ทางสติปัญญา ของผู้อ่านในเรื่องนี้จำเป็นต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนว่าอยู่ในวัยใด ระดับชั้นเรียนใด

1.4 เนื้อหา กิจกรรมสั้นยาวพอเหมาะ เนื้อหาสาระของแบบฝึกทักษะการเขียน ที่ดูเหมือนว่ายากง่ายพอเหมาะแก่ผู้อ่าน แต่ยืดยาว เยิ่นเย้อ จนอาจจะเกิดความสับสนหรือห้วนสั้นเกินไป จนอาจจะลำบากแก่การตีความถือว่ายังไม่เหมาะสม

1.5 เนื้อหากิจกรรมประกอบด้วยตัวอย่างที่เหมาะสม การเสนอตัวอย่างเป็นวิธีที่ดีในการช่วยสร้างความเข้าใจ แต่ถ้าเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ และถ้าให้ตัวอย่างน้อยเกินไป ก็อาจไม่เพียงพอจะช่วยให้เกิด ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ แต่ถ้ามากเกินไป ก็อาจเกินความจำเป็น หรือทำให้เกิดใจวิงวุ่น และต้องเป็นตัวอย่างที่เหมาะสม แก่วุฒิภาวะ ประสบการณ์ของสภาพ แวดล้อมของผู้อ่าน ตลอดจนเป็นตัวอย่างที่สมจริงด้วย

2. การเสนอเนื้อหา

2.1 หลักการส่งเสริมความเข้าใจ ข้อความเสนอเป็นเรื่องราว หรือหนังสือที่จะช่วยผู้อ่านให้สามารถตีความหมาย เกิดความเข้าใจ เข้าถึงความคิดต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องนั้น ต้องอาศัยส่วนประกอบดังนี้

2.1.1 โครงสร้างของข้อความ ในการเสนอเนื้อหาสาระเรื่องใดเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอะไร อย่างไร และเพียงไร ถ้าเสนอในโครงสร้างที่เหมาะสมช่วยผู้อ่านเข้าใจง่าย

2.1.2 โครงสร้างทางวิชาการ ถ้าเสนอเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้ทำความเข้าใจง่ายขึ้น

2.1.3 เอกภาพ สัมพันธภาพ และจุดเน้น

เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และมีสัมพันธภาพ หมายถึงการเชื่อมโยงความคิดหนึ่งเข้ากับอีกความคิดหนึ่ง จุดเน้นจะต้องเน้นให้ผู้อ่าน แยกแยะได้ว่า อะไรเป็นความคิดย่อย อะไรเป็นความคิดหลัก

2.2 หลักการส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เขียนสามารถพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือหรือ

วิธีการที่จะส่งสัญญาณไปยังผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนตีความหมายเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระความรู้และความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนอย่างถูกต้องได้หลายวิธีดังนี้

2.2.1 บอกรูปประสงคฺ์ของกิจกรรมที่เขียน การบอกรูปประสงคฺ์ให้ผู้เรียนทราบแต่ต้น ทำให้การเขียนมีจุดมุ่งหมาย สามารถพุ่งความสนใจไปที่ประเด็นสำคัญของเรื่องหรือกิจกรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการเขียน

2.2.2 มีบทนำ ช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบก่อนลงมือเขียนว่า จะเขียนหรือศึกษาต่อไปนั้นเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง

2.2.3 มีคำถามนำเรื่อง หรือคำถามตามเรื่อง คำถามนำเรื่องทำหน้าที่เช่นเดียวกับจุดประสงคฺ์ และช่วยให้ผู้เรียนได้ทดสอบความเข้าใจว่าสามารถตีความและเข้าถึงเรื่องเขียนเพียงไร ส่วนคำถามตามเรื่องมักจะอยู่ตอนจบเรื่องหรือจบบท ช่วยให้ผู้เรียนทดสอบความเข้าใจเรื่องภายหลัง จากการเรียนจบตอนหรือบทไปแล้ว

2.2.4 มีบทสรุปตอนท้ายเรื่อง บทสรุปมีความสำคัญ และค่อนข้างจำเป็นสำหรับสาระความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นความสำคัญได้ถูกต้อง

2.2.5 มีการกำหนดหัวข้อที่เหมาะสม การกำหนดหัวข้อใหญ่ และหัวเรื่องย่อยต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะเรื่องเป็นประเด็นเป็นหมวดหมู่ไม่เกิดความสับสน

2.2.6 มีการกล่าวเน้นความสำคัญ อาจจำเป็นที่ผู้เขียนจะต้องย้าให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของสาระรายละเอียดประเด็นความคิดแต่ละขั้นแต่ละตอนเป็นลำดับไป ตั้งแต่ความคิดย่อย ๆ จนเป็นความคิดความเข้าใจที่กว้างขวางขึ้น

2.2.7 มีการใช้ภาพประกอบ อาจเป็นภาพวาด ภาพถ่าย แผนผัง แผนภูมิ แผนที่ ตารางกราฟต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ความเข้าใจ ของผู้เรียนต่อเรื่องที่เรียนหรือช่วยสรุปความ

2.2.8 มีกิจกรรมท้ายบท แบบฝึกทักษะการเขียนจะมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองยิ่งกว่าหนังสือเรียน ซึ่งจะมีครูช่วยในการทำความเข้าใจใกล้ชิดแล้ว กิจกรรมท้ายบทที่มีประโยชน์ในแบบฝึกทักษะการเขียน อาจช่วยส่งเสริมความรู้และความคิดของนักเรียนให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นกล่าวคือกิจกรรมท้ายบทอาจเป็นคำถามประเภทกระตุ้นความคิดให้กว้างไกลออกไปจากเรื่องที่อ่าน

2.2.9 มีการใช้เทคนิคเกี่ยวกับตัวอักษร การจัดพิมพ์ประเภท หน้าตา ขนาดของตัวอักษรรวมทั้งขนาดเล่มหนังสือ การจัดวางหนังสือและภาพประกอบ มีส่วนส่งเสริมหรือจัดวางการทำความเข้าใจเรื่องของผู้อื่นด้วย

3. การใช้ภาษา

3.1 ศัพท์ ดัชนี เหตุประการหนึ่ง ที่ทำให้ผู้อ่าน ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องที่ตนเขียน คือ ไม่เข้าใจความหมายของศัพท์ จำเป็นจะต้องพิจารณาความสามารถของผู้อ่านให้รอบคอบ

3.2 การใช้ภาษา โดยทั่วไปผู้อ่านจะเข้าใจเอกรรณประโยค หรือประโยคที่มีเนื้อความอย่างเดียว ได้ง่ายกว่าอนนรรณประโยค หรือประโยคที่มีเนื้อหาความรวมหลายอย่าง ประโยคบอกเล่าเข้าใจง่ายกว่าประโยคปฏิเสธ การอธิบายความกะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ ช้าช้อน หรือวากวน

3.3 การใช้คำหรือวลีเชื่อมประโยค วลีหรือคำที่ใช้ขยายความหรือเชื่อมข้อความหรือประโยค ไม่ว่าจะเป็นคำวิเศษณ์ คำบุพบท หรือคำสันธานก็ตามล้วนสื่อความหมายเฉพาะของมันเอง ซึ่งถ้าใช้อย่างถูกต้อง และถูกที่แล้วจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของข้อความถ้าใช้ไม่ถูกต้องมีผลทำให้ผู้เรียนสับสนได้เหมือนกัน

4. คุณประโยชน์ ควรตั้งจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้ประโยชน์จากการเขียนสูงกว่าระดับ ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง คือ ได้พัฒนาความคิดและสติปัญญาด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของผู้อ่านได้ดีกว่า คุณค่าสาระที่ผู้เรียนจะได้จากการทำแบบฝึกทักษะการเขียน

5. ความน่าสนใจ คุณสมบัติอีกประการหนึ่ง ของแบบฝึกทักษะการเขียน คือ ความน่าสนใจหนังสือที่ดี ควรมีลักษณะที่ดึงดูดผู้เรียนดังนี้

5.1 บอกความสำคัญของเรื่อง ควรบอกให้ผู้เรียนทราบด้วยว่ากิจกรรมที่กำลังทำนั้นมีความสำคัญอย่างไรแก่ผู้เรียน เช่น มีความจำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิต เป็นพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาเรื่องนั้น หรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกันใน โอกาสต่อไป หรือสัมพันธ์กับวิชาอื่น เป็นต้น

5.2 สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน อาจมีลักษณะเป็นกันเองหรือห่างเหินก็ได้ แบบฝึกทักษะการเขียนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกใกล้ชิดกับผู้เขียน เกิดความรู้สึกว่าผู้เขียนเขียนขึ้นสำหรับตนด้วยความเข้าใจ จะช่วยผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยความสบายใจ ลดความเครียด และช่วยสร้างความคิด เชิงวิพากษ์วิจารณ์ในขณะที่ทำกิจกรรม วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อ่านมีหลายวิธี เช่น

5.2.1 ผู้เขียนใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 แทนตัวเองและผู้เรียน เช่น เรา ท่าน นักเรียน แทนการใช้บุรุษที่ 3

5.2.2 ผู้เขียนใช้วิธีดึงผู้เรียนเข้ามาร่วมเหตุการณ์หรือกิจกรรม ประหนึ่งว่าผู้เขียนและผู้เรียนกำลังศึกษาเรื่องราวไปด้วยกัน

5.2.3 เขียนในลักษณะทราบอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนอยู่ที่นั่น พุดกับผู้เรียน
เข้าใจปัญหาของผู้เรียน รู้ว่าผู้เรียนคิดอะไร สงสัยอะไร

5.2.4 ผู้เขียนแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนเข้าใจว่าผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูล หรือเรื่องราวที่
นำเสนอในแบบฝึกทักษะการเขียนอย่างไร จากแหล่งใด มีปัญหาอย่างไรหรือไม่

6. รูปเล่ม ขนาด ตัวอักษร และภาพประกอบ

สำหรับรูปเล่ม ขนาด และตัวอักษรของตัวหนังสือภาพนั้น กรมวิชาการ (กรม
วิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 17) ได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

1. รูปเล่ม ขนาด

1.1 ขนาดของหนังสือชั้นประถมศึกษา ขอบหนังสือขนาด 13 x 18 นิ้ว

1.2 เป็นหนังสือแนวตั้ง

1.3 จำนวนหน้าประมาณ 16 – 24 หน้า

1.4 ใช้กระดาษสีขาวชนิดหนา

2. ตัวอักษร ตัวอักษรที่ใช้พิมพ์นั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบตัวอักษรใหญ่ พอสมควรตัวเรียง-ห่าง

3. ภาพประกอบ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบภาพง่าย ๆ แต่ต้องการภาพที่มี
ชีวิตชีวาขนาดของภาพควรดูได้ชัดเจน

สรุปได้ว่า การนำเสนอเนื้อหา เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการ
เขียนสะกดคำ ให้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าแก่การศึกษา และมีความพอเหมาะที่ผู้เรียน
จะทำความเข้าใจหรือศึกษาด้วยตนเองได้ หากจะช่วยเหลือแนะนำ จากครูหรือผู้ปกครองก็เพียง
เล็กน้อย คุณสมบัติอันจะช่วยส่งเสริมผู้เรียนในการศึกษาทำความเข้าใจ และต้องพิจารณาถึง
จุดมุ่งหมายในการเขียนแบบฝึกทักษะการเขียนและกลุ่มผู้เรียนเป็นเป้าหมายเป็นสำคัญด้วย

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด มีนักการศึกษาบอกประโยชน์
ของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

ยูพา ขนอมคราม (2532 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
ว่าเป็นส่วนช่วยเพิ่มเติมในการเรียนทักษะการเขียน เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครู
ได้มาก เพราะแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำขึ้นอย่างมีระบบ ช่วยเสริม
ทักษะการใช้ภาษาให้ดียิ่งขึ้น แต่ต้องอาศัยความเอาใจใส่จากครู ด้วยแบบฝึกทักษะ ช่วยในเรื่อง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล เหมาะกับความสามารถของเด็กจะทำให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจ ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน เพราะเด็กฝึกทำซ้ำ ๆ หลายครั้งในเรื่องที่ตนบกร่อง แบบฝึกยังใช้เป็นเครื่องมือวัดผลทางการเรียนหลังจากจบบทเรียนแล้ว ช่วยให้ครูเห็นปัญหาของเด็กได้อย่างชัดเจน ทำให้ครูได้แก้ปัญหาลูกได้ทันที่ ตัวเด็กก็สามารถเก็บแบบฝึกไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการทบทวนความรู้ได้ นอกจากนี้แบบฝึกยังช่วยให้ครูและนักเรียนประหยัดเวลาแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการฝึกฝนแต่ละครั้ง

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2533 : 23) สรุปคุณประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน เป็นประโยชน์สำหรับครูในการสอน ทำให้ทราบพัฒนาการทางทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียน ครูสามารถเห็นข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงได้ทันที่ ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

ชิน โพธิ์อ่อนและมาศวิมล รักบ้านเกิด (2533 : 124) ได้กล่าวประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่าดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาได้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทางจิตใจ มากขึ้น
4. ช่วยเสริมทักษะทางด้านภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลัก จากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ครูประหยัดแรงงานและเวลาของครู
8. ช่วยให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540 : 98) กล่าวว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เป็นวิธีทางที่สำคัญในการกระตุ้นและนำกิจกรรมการเรียนรู้ภายในหรือภายนอกชั้นเรียน มันช่วยสร้างเจตคติ ที่ดีสูงงานที่จะทำนักเรียนมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของเขา และแบบฝึกทักษะแต่ละกิจกรรม ที่ทำสำเร็จถือว่าเป็นผลสำเร็จที่กระตุ้นให้นักเรียนทำให้ดีกว่า แบบฝึกทักษะการเขียนอาจเป็นวิธีทางในการพัฒนาอุปนิสัย การเรียนการสอนแบบเอกเทศ

มะลิ อาจวิชัย (2540 : 17) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

การเขียนสะกดคำว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ดีและมีประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครูทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

อดุลย์ ภูปลื้ม (2543 : 24 – 25) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะการฝึกปฏิบัติมาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทนทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเองสามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้นำมาวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนแล้วตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มากนอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2548 : 54) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกหัดไว้ ดังนี้
จิตใจมากขึ้น

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทาง

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้นักเรียนมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในเวลาเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

Green และ Petty (1971 : 80) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ใช้เสริมหนังสือแบบเรียนในการเรียนทักษะ
2. เป็นสื่อการสอนที่ช่วยแบ่งเบาภาระของครู
3. เป็นเครื่องมือที่ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องได้รับการดูแลและเอาใจใส่จากครูด้วย
4. แบบฝึกที่สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นการช่วยให้เด็ก

ประสบความสำเร็จ ตามระดับความสามารถของเด็ก

5. จะช่วยเสริมทักษะให้คงอยู่ได้นาน
6. เป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละครั้ง
7. แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่มจะอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเก็บรักษาไว้เพื่อทบทวนด้วยตนเองได้

8. ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นปัญหาและข้อบกพร่องในการสอน ตลอดจนทราบปัญหาและข้อบกพร่องและจุดอ่อนของนักเรียน ช่วยให้ผู้ครูสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้ง

9. ช่วยให้ผู้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะได้อย่างเต็มที่

10. แบบฝึกทักษะที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยครูประหยัดเวลาและแรงงานในการสอน การเตรียมการสอน การสร้างแบบฝึกทักษะ และช่วยให้นักเรียนประหยัดเวลาในการลอกโจทย์

จากที่นักวิชาการกล่าวถึงสรุปประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่หลายด้านแก่ผู้เรียน
 2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ทฤษฎี หลักการ เนื้อหา หรือกิจกรรมต่างๆ ได้ดีขึ้น
- เกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง
3. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียนกับความต้องการของตนเอง
 4. ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดกระจ่าง และเป็นระเบียบขึ้น
 5. ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปตามที่พึงประสงค์
 6. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนและการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์
- ขึ้น
7. ช่วยขยายและเพิ่มพูนขอบเขตของประสบการณ์ของผู้เรียน ให้กว้างขวางมากขึ้น
 8. ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง
 9. ช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย
 10. ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบแตกต่างกัน
 11. เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอน สอนได้ถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
 12. ช่วยให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการเขียนสูงขึ้น

13. ช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทางภาษา
14. ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการเขียน
15. ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
16. ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการค้นคว้าหาความรู้
17. ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ทักษะกว้างขวางขึ้น
18. ส่งเสริมจินตนาการของนักเรียน
19. นักเรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเอง
20. ช่วยแบ่งเบาภาระในการสอนของครู
21. แก้ปัญหาขาดแคลนครูได้ เพราะครูสามารถควบคุมนักเรียนได้ที่ละมาก ๆ

สรุปได้ว่า แบบฝึกนอกจากจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะและทบทวนได้ด้วยตนเองแล้ว ยังช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาและข้อบกพร่องในการสอน ทราบปัญหาและข้อบกพร่อง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อครูจะได้แก้ไขได้ทันที่ นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเวลาแรงงาน ในการเตรียมการสอนของครู ตลอดจนช่วยประหยัดเวลาในการล่อจูงใจแบบฝึกทักษะของนักเรียนด้วย

แนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด

1. ศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
2. ศึกษาเนื้อหาบทเรียน และคำศัพท์ที่จะนำมาใช้เขียนแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดให้ชัดเจน เมื่อผู้เรียนเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างไรบ้าง วัตถุประสงค์แต่ละข้อจะสัมพันธ์กับบทเรียนใด
4. เมื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดเสร็จแล้ว ควรสร้างข้อทดสอบหลังเรียน
5. แบบฝึกและแบบทดสอบ เมื่อสร้างเสร็จจะใช้ทันทีไม่ได้ จะต้องมีการทดสอบหาประสิทธิภาพจนเป็นที่แน่ใจว่าใช้ได้ผลดีแน่นอนแล้วจึงนำไปใช้จริง

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามตราตัวสะกด

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามตราตัวสะกด ให้มีประสิทธิภาพนั้นมีหลักในการสร้างหลายประการ ดังที่

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2537 : 18) กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกด คำว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ต้องมีรูปแบบที่จูงใจ และเป็นไปตามลำดับความยากง่าย เพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ มีจุดมุ่งหมายว่าจะฝึกด้านใดเพื่อให้เด็กเข้าใจ แบบฝึกต้องมีการถูกต้อง ในการให้เด็กทำแบบฝึกทุกครั้งต้องให้เหมาะสมกับเวลา เหมาะกับความสนใจ ควรทำแบบฝึกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กเรียนได้กว้างขวาง และส่งเสริมให้เกิดความคิด นอกจากนั้นกระดาษที่ ให้เด็กทำแบบฝึกต้องเหนียวและทนทานพอสมควร

วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ (2541 : 13) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกทักษะสรุปได้ว่า ในการสร้างแบบฝึกที่ดีต้องเรียบเรียงภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียน คำนี้ถึงหลักจิตวิทยา เกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง พัฒนาการของเด็ก และลำดับขั้นของการเรียน โดยพิจารณา ให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน

ชูปทอง ปราบพาด (2551 : 91) ได้กล่าวถึงหลักในการฝึกฝนทักษะทางภาษาไว้ว่า การฝึกฝนควรมีหลายแบบ เช่น ใช้เกม การเติมคำ ใช้เพลง ใช้แผ่นภาพ ใช้การ์ตูนประกอบใช้ แบบฝึกเป็นต้น ส่วนการสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงเนื้อหา ความยากง่ายและระดับความสนใจ ของเด็ก

จากหลักการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำนั้นจะต้อง คำนึงถึงความพร้อม ความสนใจของเด็ก ด้วยการ ใช้เกม การเติมคำ เพลง แผ่นภาพ การ์ตูน ประกอบ กระดาษที่ใช้ทำแบบฝึกต้องมีความทนทานพอสมควร เนื้อหาไม่ยากเกินไป และ กำหนดเวลาในการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่เหมาะสม แบบฝึกทักษะการเขียนสะกด คำที่สร้างขึ้น ควรมีการหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และในการนำแบบฝึกไปใช้นั้นควรมีการแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบผลทันที เพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและ ข้อบกพร่องที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข

การหาค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล

เผชิญ กิจระการ (2546 : 44-46) กล่าวว่า สื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการผลิต ขึ้นมาแล้วต้องมีการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีศึกษานั้นก่อนนำไปใช้ ประกอบการเรียนการสอน ถ้าหากการสอนใด ๆ ที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพ

ภายนอก นอกจากจะไม่มี ความมั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงคุณภาพของสื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาที่ยืนยันได้ในเชิงปริมาณหรือตัวเลขแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดผลข้างเคียงอันเกิดแก่ผู้เรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนจำนวนมาก ที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน โดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ถูกต้อง ทำให้สื่อการสอนเหล่านั้นมีค่าเท่ากับการนำเอาเครื่องมือมาประกอบการสอนเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าสื่อเข้าไปมีบทบาทหรือคุณภาพมากน้อยเพียงใด จากคำกล่าวแสดงให้เห็นว่าสื่อเทคโนโลยีที่ได้รับการผลิตขึ้น เพื่อที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อเสียก่อนดังนี้

1. การคำนวณค่าประสิทธิภาพ

วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอนแบบฝึกทักษะ เป็นต้น ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อยโดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1 / E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า $E_1 E_2$ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร 1 } E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$\text{สูตร 2 } E_2 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมด
ทำแบบทดสอบหลังเรียน

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยเทียบกับคะแนนที่ได้ก่อนการเรียน (Pretest)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบ ข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนได้ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า ข้อไม่มีคุณภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุปว่าเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งตัวเลข 3 ลักษณะ คือ $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นรายวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่าย เช่น ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนั้นยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้ คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น

ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน จะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวเลข ตัวแรก และตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวแรกเข้าใกล้ 100 เท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ส่วนแนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้

2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้วิเคราะห์ไว้ส่วนความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดและแบบทดสอบควรมีการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละข้อคำถาม

4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของวัตถุประสงค์และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอนจำนวนแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ควรน้อยกว่าจำนวนวัตถุประสงค์

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

ฮอฟแลนด์ เฟซิญ กิจระการ (2546 : 31 – 33) ได้เสนอ ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนการทดสอบก่อนเรียน

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินผลสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใดรวมถึงการวัดผลเชิงเจตคติและความตั้งใจของผู้เรียนนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละและคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลองเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียนได้ทำได้นำมาหารด้วยค่าคะแนนสูงสุดที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ลบ ด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละการคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล พบว่า มีค่าระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียน เป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้ คะแนน 0 เท่าเดิมค่า (Effectiveness Index : E.I) จะเท่ากับ 1.00 (เฟซิญ กิจระการ. 2546 : 44-45)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

เมื่อ E.I แทน ดัชนีประสิทธิผล

แต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน = 0 และคะแนนทดสอบหลังเรียนนักเรียนทำได้สูงสุด คือ เต็ม 100 ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าค่า E.I. มีค่าสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 1.00 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 100 %

ในทางตรงกันข้าม E.I. มีค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้คือ 0 หมายความว่านักเรียนไม่มีความก้าวหน้าทางการเรียน 100 % หรือ นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนลดลงจากการทดสอบก่อนเรียน 100 %

บุญชม ศรีสะอาด (2547 : 157-159) กล่าวถึงการวิเคราะห์หาประสิทธิผลของสื่อวิธีสอนหรือนวัตกรรมที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) เพียงใดก็จะนำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับที่ได้ออกแบบมาแล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจนแน่นอนซึ่งนิยมวิเคราะห์และแปลผล 2 วิธี

วิธีที่ 1 จากการพิจารณาผลของการพัฒนา

วิธีนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดสุดท้ายเช่นระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเพื่อเห็นพัฒนาการหรือความงอกงามผู้วิจัยจะต้องสร้างเครื่องมือวัดในตัวแปรที่สนใจศึกษา เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่สร้างเพื่อวัดผลการเรียนรู้หลังจากเรียนเรื่องนั้นหรือหลังการทดลองเรื่องนั้นซึ่งจะต้องสร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์เนื้อหาสาระที่เรียนหรือคุณลักษณะที่มุ่งวัดสร้างไว้ล่วงหน้า เมื่อก่อนจะเริ่มสอนหรือเริ่มทดลองก็จะนำแบบทดสอบ หรือเครื่องมือดังกล่าวมาวัดกับผู้เรียนเรียกว่าการทดสอบก่อนเรียนหรือก่อนทดลอง (PreTest) และหลังจากเรียนเรื่องนั้นจบแล้วก็นำแบบทดสอบชุดเดิมมาทดสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดิม (PostTest) นำผลการทดสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน โดยเขียนคะแนนหลังเรียนไว้ก่อนคะแนนก่อนเรียน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม 1) การพิจารณารายบุคคล 2) การพิจารณารายกลุ่ม

วิธีที่ 2 จากการหาดัชนีประสิทธิผล

การหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) กรณีรายบุคคล ตามแนวคิด

ของ Hofland จะให้สารสนเทศที่ชัดเจนโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน}}$$

โดยทั่วไปการหาดัชนีประสิทธิผล มักหาโดยใช้คะแนนของกลุ่มซึ่งทำให้มีสูตรเปลี่ยนไปดังนี้

$$E.I = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ} \quad E.I = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ	E.I	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างเป็นระบบซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำสื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนักวิชาการกล่าวไว้ว่า

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2537 : 13) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า คือแผนงานหรือ โครงการสอนที่ครูจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยการเตรียมล่วงหน้าอย่างมีระบบเพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง แผนการสอนเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) ให้ความหมายว่า แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จำเนียร น้อยท่าช้าง และวีณา นนทพันธุ์ (2543 : 33) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การนำรายวิชาที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนและการวัดผลประเมินผล โดยจัดให้สอดคล้องกับ

1. เนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ
2. วัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร
3. สภาพของผู้เรียน
4. ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์

ดังนั้น “แผนการจัดการเรียนรู้” ก็คือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า หรือเป็นการบันทึกการสอนตามปกติ

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2545 : 53) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด

ปราณี บุญชุ่ม (2548 : 25) ได้ให้ความหมายว่า แผนการหรือโครงการที่จัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 57) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า คือ แผนการเตรียมการสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใดและจะประเมินผลอย่างไร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้า อย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมี

ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การสอนดำเนินไปอย่างมีระบบบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

1. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียน เพราะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตรผสมกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆ ผสมกับปัจจัยอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความถูกต้องของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรในท้องถิ่น

แผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ศักกรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2542 : 23) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนการสอนจะช่วยให้ครูมีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล ศึกษาเอกสาร ตำรา ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม
2. แผนการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นนั้น
3. แผนการสอนเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพของครู ในการนำไปใช้สอนให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ระยะเวลาและสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริง ในแต่ละภาคเรียนช่วยให้ครูสอนได้ครบถ้วน ทันเวลาและช่วยให้มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
4. แผนการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนใช้เป็นข้อมูล หรือหลักฐานอ้างอิงได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงแก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ได้ทำการสอนอย่างไรให้สื่ออุปกรณ์ และทรัพยากรอะไรบ้าง อย่างไร
5. แผนการสอนจะใช้เป็นคู่มือครูที่สอนแทนได้
6. แผนการสอนจะเป็นเอกสารสำหรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดี
7. แผนการสอนจะเป็นเอกสารที่แสดงถึงการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครู ที่แสดงว่า งานสอนเป็นงานที่จะต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเทคนิค ที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพด้วย

ปราณี บุญชุ่ม (2547 : 9) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนได้ตามเป้าหมาย

3. ส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตร กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน

5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลเที่ยงตรงเน้นเพื่อประโยชน์ต่อวงการศึกษ

6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ
สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 57) ได้ให้ความสำคัญของแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้

2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า การสอนของตน ได้เดินไปในทิศทางใดหรือทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใดสอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไรและจะวัดและประเมินผลอย่างไร

4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตรวิธีจัดการเรียนรู้จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ตลอดจนการวัดและประเมินผล

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน (จัดการเรียนรู้) แทนได้

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้พัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนสำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีแนวทางในการปฏิบัติการสอนต่อเนื่อง ตามลำดับขั้นที่วางไว้และมีประสิทธิภาพ

2. นักเรียนได้รับการพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่หลักสูตรต้องการ

3. ผู้บริหารมีหลักฐานในการนิเทศการสอนของครู

4. ครูผู้สอนสามารถสอนได้ด้วยคามมั่นใจ

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน

2. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

วัลตท กัณฑ์พย์ (2534 : 44-45) ได้กล่าวว่า แผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 58) ได้สรุปลักษณะของแผนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ชัดเจน (ในการสอนเนื้อหาหนึ่ง ๆ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติอะไรหรือด้านใด)
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ชัดเจนและนำไปสู่ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ได้จริง (ระบอบบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล)
3. กำหนดสื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ไว้ชัดเจน (จะใช้สื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้อะไรช่วยบ้างและจะใช้อย่างไร)
4. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลไว้ชัดเจน (จะใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลใด เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น)
5. ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (ในกรณีที่มีปัญหาเมื่อมีการนำไปใช้หรือไม่สามารถกำหนดการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้นได้ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้)
6. มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงที่ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่
7. แปลความได้ตรงกันแผนการสอนที่เขียนขึ้นจะต้องสื่อความหมายได้ตรง

กันให้อ่านเข้าใจง่าย กรณีมีการสอนแทนหรือเผยแพร่ ผู้นำไปใช้สามารถเข้าใจและใช้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เรียนแผนการสอน

8. มีการบูรณาการแผนการสอนที่ดีจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมของเนื้อหาสาระความรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

9. มีการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ใหม่และนำไปใช้ในชีวิตจริงกับการเรียนในเรื่องต่อไป

3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2545 : 54)

ได้กล่าวถึงแผนจัดการเรียนรู้ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. หัวเรื่อง
2. สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. เนื้อหาสาระ
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. ประโยชน์ของการทำแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระจับทุกซ์ (2542 : 2) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดทำแผนการสอน ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วชิรินทร์ เถติขยานนท์ และวัชณีย์ เชาว์คำรงค์ (2545 : 53-54) กล่าวถึง ประโยชน์ของการทำแผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน
3. เพื่อให้สามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอน
4. เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการเรียนรู้
5. เพื่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้จากข้อจำกัดที่พบ
6. เพื่อให้ผู้สอนแทนได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น
7. เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการพิจารณาผลงานและคุณภาพในการปฏิบัติการสอน
8. เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวดำเนินการที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เพื่อเตรียมการไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการสอนมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาหรือผู้สอนที่จะเลือกใช้รูปแบบใดที่เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังตัวอย่าง

รูปแบบของแผนจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง,
วารินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชรนีย์ เชาวน์ดำรงค์ (2545 : 53-54)

แผนจัดการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

สาระสำคัญ

.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

เนื้อหาสาระ

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

สื่อการเรียนรู้

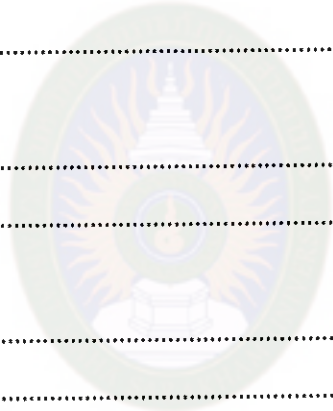
.....

.....

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รูปแบบของแผนจัดการเรียนรู้แบบตาราง ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณีย์ เซาว์ดำรงค์ (2545 : 57)

แผนจัดการเรียนรู้ที่.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....ภาคเรียนที่.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

สาระสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาสาระ	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	หมายเหตุ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การเขียน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และมีนักการศึกษากล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ไว้หลายท่านดังนี้ (ทิตินา แชมมณี. 2552 : 472)

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

Bloom ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับดังนี้

1. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge)

2. ความรู้ความเข้าใจ (Comprehend)
3. การประยุกต์ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหาและตรวจสอบได้
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆมาประกอบเป็นรูปแบบใหม่

ได้ให้แตกต่างจากรูปเดิม เน้น โครงสร้างใหม่

6. การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินใจว่าอะไรถูกหรือผิด
ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของเมเยอร์ (Mayor)

ในการออกแบบสื่อการเรียนการสอน การวิเคราะห์ความจำเป็น เป็นสิ่งสำคัญ และตามด้วยจุดประสงค์ของการเรียน โดยแบ่งออกเป็นย่อย ๆ 3 ส่วนด้วยกัน

1. พฤติกรรมควรชี้ชัดและสังเกตได้
2. เงื่อนไข พฤติกรรมสำเร็จได้ควรมีเงื่อนไขในการช่วยเหลือ
3. มาตรฐาน พฤติกรรมที่ได้นั้นสามารถอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นของกาเย่ (Gagne)

1. การจูงใจ (Motivation Phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้

2. การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้อง กับความตั้งใจ

3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว

4. ความสามารถในการจำ (Retention Phase)

5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase)

6. การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (Generalization Phase)

7. การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (Performance Phase)

8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (Feedback Phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ จากแนวคิดนักการศึกษา กาเย่ (Gagne) คือ

1. ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและ ระบบประสาทในการรับรู้
2. สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. การตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้การสอน ด้วยสื่อตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne)
4. เราควมสนใจ มีโปรแกรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น ใช้ การ์ตูน หรือ กราฟิกที่ดึงดูดสายตา
5. ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนการตั้งคำถามก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง
6. บอกวัตถุประสงค์ ผู้เรียนควรทราบถึงวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนเพื่อให้ทราบว่าบทเรียนเกี่ยวกับอะไร
7. กระตุ้นความจำผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ก่อนเพราะสิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความทรงจำ ในระยะยาวได้เมื่อได้โยงถึงประสบการณ์ผู้เรียน โดยการตั้งคำถาม เกี่ยวกับแนวคิด หรือเนื้อหานั้น ๆ
8. เสนอเนื้อหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในรูปกราฟิก หรือ เสียง วิดีโอ
9. การยกตัวอย่าง การยกตัวอย่างสามารถทำได้โดยยกกรณีศึกษา การเปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจได้ซาบซึ้ง
10. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรม เป็นการวัดความเข้าใจว่าผู้เรียนได้เรียนถูกต้อง เพื่อให้เกิดการอธิบายซ้ำเมื่อรับสิ่งที่ผิด
11. การให้คำแนะนำเพิ่มเติม เช่น การทำแบบฝึกหัด โดยมีคำแนะนำ
12. การสอบเพื่อวัดระดับความเข้าใจ
13. การนำไปใช้กับงานที่ทำการทำสื่อควรมี เนื้อหาเพิ่มเติม หรือหัวข้อต่าง ๆ ที่ควรจะรู้เพิ่มเติม

ซีมัวร์ พาร์เพิร์ต (Seymour Papert) และ ศาสตราจารย์ มิทเชล เรสนิค (Mitchel Resnick) มีความเห็นว่า ทฤษฎี คอนสตรัคชันนิสซึม คือ ทฤษฎีการศึกษาการเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการการสร้าง 2 กระบวนการด้วยกัน

1. ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตัวเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูล ที่หลังไหลเข้ามา ในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมาย ของประสบการณ์ที่ได้รับ
2. กระบวนการการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้น

มีความหมายกับผู้เรียนคนนั้นมุ่งการสอน การป้อนความรู้ให้ คิดค้นแต่วิธีที่จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผล ซึ่งไม่ใช่ วิธีที่เกิดประโยชน์กับเด็ก ครูต้องเข้าใจ ธรรมชาติ ของ กระบวนการเรียนรู้ ที่เด็กกำลัง เรียนรู้อยู่ และช่วยเสริมสร้างกระบวนการ เรียนรู้ นั้นให้เป็นไป ได้ดีขึ้นตามธรรมชาติของเด็กแต่ละคน ครูควรคิดค้นพัฒนาสิ่งอื่น ๆ ด้วย เช่น คิดค้นว่า จะให้โอกาสแก่ผู้เรียนอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นเองได้ ถ้าเราให้ความสนใจเช่นนี้ เราก็จะหาทางพัฒนาและสร้างวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนใหม่ ๆ หรือหาวิธีที่จะใช้อุปกรณ์ การเรียนการสอน ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วยวิธีการเรียนแบบใหม่ คือการสร้างให้ผู้เรียนสร้างโครงสร้างของความรู้ขึ้นเอง มีความหมายกับผู้เรียนคนนั้นทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม บอกว่า การจะให้การศึกษาแก่เด็กขึ้นอยู่กับว่า เรามีความเชื่อว่า ความรู้เกิดขึ้น ได้อย่างไร ถ้าหากเราเชื่อว่าความรู้เกิดจากการที่เด็กพยายามจะสร้างความรู้ขึ้นเองการให้การศึกษาที่จะต้องประกอบด้วย การดึงเอา ความรู้ที่ ออกมาจากเด็ก ด้วยการขอให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือตอบคำถาม ที่จะใช้ความรู้ที่นั้นและให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะทำให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ ในทางตรงข้ามถ้าเราเชื่อว่าความรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ภายนอก การให้ การศึกษา ก็จะต้อง ประกอบด้วย การให้ประสบการณ์ที่ถูกต้องกับเด็ก แสดงให้เด็กเห็นถึงวิธีที่ถูกต้องที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือบอกคำตอบที่ถูกต้อง ให้กับเด็ก วิธีนี้คือ การศึกษาในสมัยก่อนนั่นเอง

จากการกล่าวของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้จากเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้ที่รับรู้ด้วยจิตใจและอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ให้บุคคลรอบข้างรับรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

ประชุม พลเมืองดี (2528 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเหล่านั้นแล้วว่าพอใจ ต้องการหรือดีอย่างไร

กิตติมา ปรีดีติติก (2529 : 321-322) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ และได้รับการตอบสนองความต้องการนั้น

แน่งน้อย พงษ์สามารถ (2529 : 259) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ท่าทีต่อสิ่งต่าง ๆ 3 อย่าง คือ ปึงจัยเกี่ยวกับงานโดยตรง ลักษณะเฉพาะเจาะจงของงานแต่ละคน และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในสิ่งที่อยู่นอกเหนือหน้าที่การงาน

พิน คงพูน (2529 : 389) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรักชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตนาที่ดีของบุคคลที่เขาได้รับการกระทำนั้น ๆ

สมรภูมิ ขวัญคุ้ม (2530 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ที่มีผลมาจากทัศนคติและความสนใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทัศนคติและความสนใจดังกล่าวนี้จะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้

สลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

นิตยา ภูมิศักดิ์ (2535 : 208) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการที่บุคคลมุ่งที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการ

ลักษณ์ สรวัดฒน์ (2544 : 132) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์และพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

อิทธิพล อินทมาตย์ (2543 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุจุดหมายระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

วราภรณ์ ช่วยนุกิจ (2544 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเนื่องมาจากความสำเร็จ ความประสงค์ในสิ่งที่ตนคาดหวังไว้ เป็นความรู้สึกที่สามารถปรับเปลี่ยนได้เสมอ ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ สภาพแวดล้อมช่วงเวลาในขณะนั้น ๆ ความพึงพอใจเป็นพลังแห่งการสร้างสรรค์สามารถกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจ

แนนซี ซี เม้าส์ (Nancy C Morse, 1955 : 27) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถถอดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิด

ความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลง หรือหมดไปความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

สเตรอัส แอนด์ เซลส (Strauss and Sayles, 1960 : 5 – 6) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

แอปเปิ้ลไวท์ (Applewhite, 1965 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยการมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

กู๊ด คาเตอร์ (Good Carter V. 1975 : 161) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่มีผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องานด้วย จากความหมายของความพึงพอใจ ที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกในทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์สภาพแวดล้อม และทำให้เกิดเจตคติที่ดีในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ๆ ด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่เด็กทุกคนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งในเรื่องนี้ มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

สกินเนอร์ (Skinner, 1992 : 1 – 63, 96 – 120) ได้อ้างคำกล่าวของ Jean – acques Rousseau) ที่แสดงความคิดในแนวเดียวกันจากหนังสือ “เอมีล” (Emile) โดยให้ข้อคิดแก่ครูว่า จงทำให้เด็กเกิดความเชื่อว่าเขาอยู่ในความควบคุมของตัวเอง แม้ว่าเขามีอิสรเสรีภาพ ด้วยวิธีนี้คนจะมีกำลังด้วยตัวเอง ครูควรปล่อยให้เด็กได้ทำเฉพาะในสิ่งที่เขาอยากทำ แต่เขาอยากทำเฉพาะสิ่งที่ครูต้องการให้เขาทำเท่านั้น

ไวท์เฮ็ด (Whitehead, 1967 : 1 – 41) แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ในทำนองเดียวกันเขา กล่าวถึงจังหวะของการศึกษาขั้นตอนการพัฒนามี 3 ขั้นตอน คือ จุดยื่น (Thesic) จุดแย้ง (Antithesic) และจุดปรับ (Synthesic) ซึ่งไวท์เฮ็ด เรียกชื่อใหม่เพื่อใช้ในการศึกษาว่า การสร้างความพึงพอใจ (Fomance) การทำความกระจำ (Precision) และการนำไปใช้ (Generalization) ในการเรียนรู้ใด ๆ ควรจะเป็นไปตาม 3 จังหวะ คือ

การสร้างควมพึงพอใจ – นักเรียนรับสิ่งใหม่ ๆ มีความตื่นเต้นพอใจกับการได้พบ และการเก็บสิ่งใหม่ ๆ

การกระทำความกระจำง – มีการจัดระเบียบ ให้คำจำกัดความ มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน

การนำไปใช้ – นำสิ่งใหม่ที่ได้มาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่จะได้พบต่อไป เกิดความตื่นเต้นที่จะเอาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา

ไวท์เฮด กล่าวถึง การสร้างภูมิปัญญา (Wisdom) ในระบบการศึกษาว่าได้ปฏิบัติกัน อย่างผิดพลาดมาตลอด โดยการใช้วิธีการฝึกทักษะอย่างง่าย ๆ ซรรมคาแล้วคาดเอาว่าจะทำให้เกิด ภูมิปัญญาได้ ถนนที่มุ่งสู่การเกิดภูมิปัญญามีสายเลือดเดียวคือ เสรีภาพในการแสดงควมรู้ และถนนที่มุ่งสู่สาระสำคัญของการศึกษาประกอบเป็นวงจรของการศึกษา 3 จังหวะ คือ เสรีภาพ วิทยาการ เสรีภาพ (Freedom-Discipline-Freedom) ซึ่งเสรีภาพในจังหวะแรก คือ ชั้นของการสร้างควมพึงพอใจ วิทยาการจังหวะที่สอง คือ ชั้นการทำควมกระจำง และเสรีภาพ ในช่วงสุดท้าย คือ การนำไปใช้วงจรเหล่านี้ ไม่ได้มีวงจรเดียวแต่มีลักษณะเป็นวงจรซ้อน วงจร วงจรหนึ่งเปรียบได้เซลล์หนึ่ง หน่วยและขั้นตอนการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ของมันก็คือ โครงสร้างอินทรีย์ของเซลล์เหล่านั้น เช่นเดียวกับวงจรเวลา ที่มีวงจรเวลาประจำ ประจำ สัปดาห์ ประจำเดือน ประจำปี ประจำฤดูกาล เป็นต้น และวงจรของบุคคลช่วงอายุ จะเป็น ระดับ ดังนี้

ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 13 หรือ 14 ปี เป็นขั้นตอนควมสนใจ

ช่วงอายุ 14 – 18 ปี เป็นขั้นตอนของการค้นหาทำควมกระจำงและอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นขั้นตอนของการนำไปใช้

นอกจากนี้ วิทยาการทั้งหลายในแขนงต่าง ๆ ก็มีวงจรของการพัฒนาการและระดับของการพัฒนาเหล่านี้เช่นกัน

เมื่อประมวลควมคิดทั้งของสกินเนอร์และไวท์เฮดเข้าด้วยกัน พอสรุปได้ว่า เสรีภาพเป็นปฐมเหตุของการนำบุคคลไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่การศึกษาต้องการ นั่นคือ เป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

เสรีภาพเป็นบ่อเกิดควมพึงพอใจในการเรียน ดังนั้นการมีเสรีภาพในการเรียน จึงจำเป็นต่อการสร้างควมพึงพอใจในการเรียน ควมพึงพอใจทำให้คนมีการพัฒนาในตนเอง วิธีการของการให้เสรีภาพในการเรียนเป็นเรื่องที่กำหนดขอบเขตในเนื้อหาได้ยาก แต่ควมหมายกว้าง ๆ โดยทั่วไปคือ การให้นักเรียนมีโอกาสเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อตนเอง

เป็นการควบคุมที่ผู้ถูกควบคุมไม่รู้ตัว ดังนั้น แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนบางประการสำหรับการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีวิชาเลือกหลายวิชา หรือจัดให้มีหัวข้อหลายเรื่องในวิชาเดียวกัน หรือมีแนวทางการเรียนหลายแนวทางในเรื่องเดียวกัน เป็นต้น

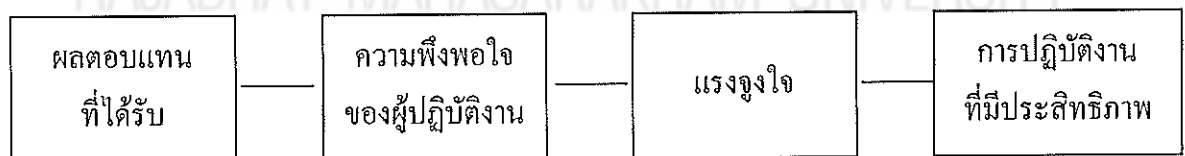
เฮอเบิร์ก (Herberg, 1959 : 113 – 115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุทำให้เกิดความ พึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยการกระตุ้น (Motivation Factors)
2. ปัจจัยค่าจูน (Hygiene Factors)

ซึ่งปัจจัยทั้งสองเป็นปัจจัยเกี่ยวกับการทำงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะคือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ทัศนคติตามแนวคิดดังกล่าว สามารถแสดงด้วยภาพประกอบที่ 1 ดังนี้ (สมยศ นาวิการ, 2545 : 115)

ภาพประกอบที่ 1 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์ การเรียน การสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Reward) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Reward) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดย ความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิกาน. 2545 : 119) จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า การที่ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเรียน ได้รับการสนองความต้องการด้านร่างกาย และจิตใจและมีแรงกระตุ้นที่ดีเหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้และมีผลการเรียนดีขึ้น

บริบทโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

สถานที่ตั้ง

โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ตั้งอยู่ เลขที่ 16 ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

การจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล 3 ขวบ – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีห้องเรียน จำนวน
70 ห้องเรียน

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน แบ่งเป็น 4 ฝ่าย

1. ฝ่ายวิชาการ
2. ฝ่ายบุคลากร

3. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
4. ฝ่ายบริหารทั่วไป

จำนวนบุคลากรและนักเรียนดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนบุคลากรและนักเรียน

ตำแหน่ง	จำนวน/วุฒิการศึกษา			เพศ		รวมทั้งสิ้น
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ชาย	หญิง	
ผู้อำนวยการโรงเรียน			1	1		1
รองผู้อำนวยการโรงเรียน		3	1	4		4
ครูชำนาญการพิเศษ	1	88	11	10	90	100
ครูชำนาญการ		15			15	15
ครูอัตราจ้าง		20		1	19	20
นักการภารโรง	20	3				23
จำนวนนักเรียน						3,150

ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนรู้

เนื่องจากโรงเรียนอนุบาลมหาสารคามมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายประชากรหรือนักเรียนมีการจัดคละความสามารถในห้องเรียนเดียวกัน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอุปสรรคดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้ง 5 สาระ คือ 1) สาระการอ่าน 2) สาระการเขียน 3) สาระการฟัง การดูและการพูด 4) สาระการใช้ภาษาไทย และ 5) สาระวรรณคดีและวรรณกรรม จากผลการทดสอบระดับชาติ (N.T.) ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตั้งไว้

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ปัญหาที่พบบ่อย คือ ปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียน ถ้านักเรียนไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นปัญหาต่อไปเรื่อย ๆ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้พบปัญหาการเขียนคำของนักเรียน ดังนี้

1. การเขียนตัวอักษรไม่ถูกต้องเขียนตัวหนังสือหัวบอด
2. วางสระหรือวรรณยุกต์ผิดตำแหน่ง
3. เขียนผิดเพราะออกเสียงผิด
4. สับสนเรื่อง ร ล ว ควบกล้ำ
5. ใช้ตัวการ์ตูนผิด
6. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะนักเรียนบางคนออกเสียงคำควบกล้ำไม่ได้
7. นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำ
8. นักเรียนไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างที่เหมาะสม
9. นักเรียนยังใช้พจนานุกรมไม่เป็น

สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อจะได้เขียนสะกดคำตามมาตรฐานตัวสะกดได้ถูกต้อง ตามความหมาย รู้หลักเกี่ยวกับภาษา การวางสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุริพร แยมฉาย (2536 : 76) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนด้วยแบบฝึกการเขียนสะกดคำกับการสอนแบบธรรมชาติ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกการเขียนสะกดคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบธรรมชาติ

ปราณี ศิริคะรินทร์ (2542 : 89) ได้สร้างแบบฝึกวิชาภาษาไทยเรื่องกลุ่มคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพัทลุง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกวิชาภาษาไทย เรื่องกลุ่มคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพัทลุง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน จำนวนทั้งสิ้น 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการสอนจำนวน 7 แผนแบบฝึกประกอบการสอนภาษาไทยจำนวน 7 แบบฝึก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

ภาษาไทยจำนวน 50 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกวิชาภาษาไทย เรื่อง กลุ่มคำจำนวน 7 แบบฝึก ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.48/92.87 แสดงว่าการฝึกมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปีพมา ราชฤทธิ์คุณฐิติ (2545 : 105) ศึกษาเรื่อง การใช้เกมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี พบว่า เกมสามารถนำมาใช้พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนกลุ่ม ที่เรียนการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้เกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยไม่ใช้เกมอย่างมีนัยสำคัญ

วิภาภรณ์ เมืองซอง (2545 : 98) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 เรื่อง นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ความมุ่งหมายของการวิจัยคือ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้หนังสือและแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาแผนการสอนและแบบฝึกทักษะ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อหาค่าดัชนี ประสิทธิภาพของหนังสือเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลหนองบัวลำภู อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ หนังสือเรียน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย พบว่าหนังสือเรียนรู้ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 เรื่อง นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพเท่ากับ 4.51 แผนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 เรื่องนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 82.28/81.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 เรื่อง นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและหนังสือเรียนรู้ภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 เรื่อง นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบานชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .57 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 57

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547 : 62-68) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะ การสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก และศึกษาค้นคว้าประโยชน์ของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนบ้านกล้วยกว้าง อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ผลปรากฏว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำ ยาก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.70/84.13 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7104 และนักเรียนที่เรียน ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำจวน กิติ (2547 : 40) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เกมเพื่อฝึกการเขียนสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่นักเรียนเรียน โดยใช้เกมเพื่อ ฝึกการเขียนสะกดคำยากแล้วนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 60

พัชรินทร์ เสารีก (2548 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะ การเขียนสะกดคำยากวิชาภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) โดยใช้เกม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวนนักเรียนร้อยละ 79.17 มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ ประเมินร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ประวีณา เอ็นดู (2547 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่า แผนการ เรียนรู้ภาษาไทยการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี ประสิทธิภาพ 83.33/86.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมี เจตคติที่ดีต่อภาษาไทย

ชวลิต ชาวหนองแสน (2549 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้ แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ ยากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.71 / 82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6131 นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.31

อัมพวรรณ โคนโตลี (2550 : 114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อมรา อามาตย์สมบัติ (2551 : 131) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านขามเฒ่ากุดข้าวปุ้น (ราษฎร์อุทิศ) ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนคำในมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.81/81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I) ขอลการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำตามมาตราตัวสะกด พบว่า มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.69 ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.69 หรือคิดเป็นร้อยละ 69 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.50 หรือร้อยละ 50 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ($= 2.57$, S.D. = 0.60) โดยสรุปแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำตามมาตราตัวสะกดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะสมสำหรับครูผู้สอนท่านอื่น ที่สนใจสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

พิสมัย ลาภมาก (2552 : 121) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโนอิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากมีประสิทธิภาพ 87.40 / 81.33 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.5648 นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนภาษาไทย มีความถูกต้องเหมาะสมโดยใช้กระบวนการคิด หลักการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติ เพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกันและการใช้ภาษาในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว

ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบันและเป็นวัฒนธรรมของชาติดั่งนั้น การเรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสมกับการสื่อสาร การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วน การพูดและ การเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็นความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถเลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิดความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคลและมีประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะการเขียนนั้นมีความสำคัญต่อนักเรียน และครูผู้สอน ในด้านตัวนักเรียนนั้นทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะเกิดความรู้ความชำนาญในการได้ฝึกฝนและยังสามารถมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้จนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมในด้านครูผู้สอนนั้นแบบฝึกที่ดีถือว่าเป็นอุปกรณ์ ช่วยลดภาระของครูผู้สอน ประหยัดเวลา สามารถให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดทบทวนเนื้อหาเดิมได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้สอนมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนโดยอาศัยแบบฝึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮอลแมน (Holman. 1986 : 1254) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคนิคแผนที่ความคิดมาใช้ในการอธิบายโครงสร้างของเนื้อหาของวิชาก่อนทำการสอนซึ่งทำการศึกษากับนักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย พบว่า เทคนิคแผนที่ความคิดช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ โน้ตค้นได้ดีขึ้น รวมทั้งพบว่า มีส่วนช่วยในการจดคำบรรยายพัฒนาคุณภาพในการระดมพลังสมองของนักศึกษาทำให้การจดบันทึกมีความชัดเจน นักศึกษามีความคิดเป็นอิสระมากขึ้นรวมทั้งยังช่วยเพิ่มความเข้าใจได้ด้วย

แมคพิค (Mepeake. 1979 : A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Situate และ Massachusetts พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีบกพร่องด้านการอ่านและพบว่าแบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

ลอเรย์ (Lawrey. 1977 : 817) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับ ผู้เรียนระดับ 1 ถึง ระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมี คะแนนทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนก่อนการทำแบบฝึก

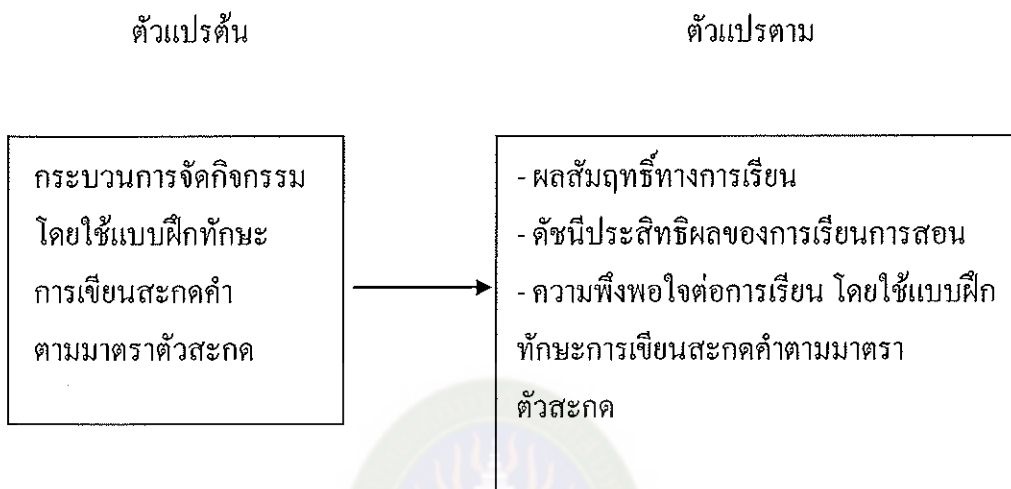
เมาชาร์ด (Bouchard. 2002 : 541 – A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างมากระหว่างการอ่านกับการสะกดคำแต่การ ปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะแสดงให้เห็นความแตกต่าง มีนัยสำคัญ ในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่อง คำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์การแปรปรวน พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของ นักเรียนดีกว่า การปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้ เรื่อง คำของนักเรียน การ วิเคราะห์เชิงคุณภาพในความคิดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่าความคิด เกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีเหมือนกันทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู

ผลการวิจัยพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริง ของนักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างความคิดในการอ่านและการสะกดคำ จำเป็นมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องคำของนักเรียนได้จากการ วิเคราะห์ความคิด ซึ่งได้แก่ ความคิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน พบว่านักเรียนใช้ การผสมผสานจากคำบอกไปทางอักษรวิธีได้ทั้งการอ่านและสะกดคำเท่านั้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนา ความสามารถในการเขียน การเรียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะ ยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้นกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด เป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย